Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1317 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ՄԱՅԻՍ 1888 (Ն. Տ.) 5 ՅՈՒՆԻՍ 1888 — 25 ՐԱՄԱԶԱՆ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ՀԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

ﻏﻠﻄﻪ ﺩﻩ ﻧﻮﺭﺍﺩﻭﻧﻜﻴﺎﻥ ﺧﺎﻧﺪﻩ (ﺍﺭﻩﻭﻟﻚ) ﻏﺰﺗﻪ ﺳﻰ ﺍﺩﺍﺭﻩ ﺳﻨﻪ

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	գահեկան արծաթ	160
» » Վեցամսեայ	» »	80
» » Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց » եւ օտարական Թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ օտարական Թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 24 ՄԱՅԻՍ, 1888

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
(ՄԱՅԻՍ 28ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 1 ՅՈՒՆԻՍ)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՒՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ինչպէս կը գուշակուէր, Ֆրանսա գոհ մնաց Պ. Թիձայի յարձակողական բանախօսութեան վրայ տրուած բացատրութեամբ մը. Պ. Թիձա բան մը յետս չկոչեց. Յայտարարեց միայն թէ դիտում ունեցած չէր զՖրանսա վշտացնելու. Աւստրիոյ և Ունկարիոյ կառավարական լրագրերն ալ բացատրեցին թէ Պ. Թիձա ֆրանսական ազգին դէմ բան մը չէր ըսած. Մաճառ վարչապետին հաչակաւոր ճառը չի կրնար մոռցուիլ Ֆրանսայի մէջ. Բայց Փարիզի կառավարութիւնն հարկադրեալ էր չտանալ այս մասնակի գոհացումներով. որովհետեւ այս միջոցիս Ֆրանսայի գործին չի գար այնպիսի դիւրագգածութիւն մը ցոյց տալ որ ի հարկին մինչեւ ի պատերազմ մղէ զինք. Ֆրանսա խաղաղութեան կը բաղձայ, թէ՛ լաւագոյնս պատրաստուելու համար ապագային մէջ, և թէ 1889ի Արուեստահանդէսին յաջողութիւնն ապահովելու համար։

* * *

Նոյե Ֆրայե Փրէսսին Փեշդայի թղթակիցն, ուղղակէս մաճառ նախարարութենէն ստանալով, հետեւեալ բացատրութիւնները կուտայ Պ. Թիձայի բանախօսութեան վրայ, մայիս 31 թուով.

«Մաճառ կառավարութիւնը ցարդ պատճառ մը չի տեսներ Երեսփ. ժողովին առջեւ ուղղելու կամ բացատրելու Պ. Թիձայի ճառն, ո՛չ ալ ցաւ յայտնելու իւր գործածած լեզուին համար։ Այս ճառն պաշտօնական բնագրոյն մէջ Ֆրանսայի կամ իւր կառավարութեան համար վիրաւորիչ խօսք չկայ բնաւ։ Պ. Թիձա իւր ճառերու մէջ ճարտարապէս սքօղած է միշտ իւր հայեացքը այս կամ այն օտար կառավարութեան վրայ, եւ իւր վերջին ճառի մէջ ալ զգուշացաւ 1789ի դէպքերուն վրայ խօսելու։ Ըսաւ թէ Փարիզեան Արուեստահանդէսին 1889 տարւոյն մէջ տեղի ունենալու որոշումը կը նկատէր Ֆրանսական ներքին գործ մը, որոյ վրայ կարծիք չի կրնար յայտնել։ Բայց Պ. Թիձա հարկադրեալ էր բացորոշապէս յայտնել թէ, Ֆրանսայի այժմեան կացութեան հանդէպ, Մաճառք պէ՞տք է մասնակցին Փարիզի Արուեստահանդէսին թէ ո՛չ։ Խնդիրը լոկ մաճառական շահերու վրայ էր, և վարչապետը պարտէր բացայայտ խօսիլ ի մի բան, Պ. Թիձա, զՖրանսա կամ նորա կառավարութիւնը վշտացնելու դիտում չունեցաւ, և իւր ճառի վրայ ո՛չ բան մը կրնայ աւելցնել, ո՛չ ալ բան մը պակսեցնել անտի։»

* * *

Թայմզին Փարիզեան թղթակիցն, արժանահաւատ ծանօթութեանց վրայ յենլով, կը պնդէ թէ Պ. Թիձայի ճառը սերտ առնչութիւն ունի գերման կառավարութեան Ֆրանսայէ եկող ճամբորդներէ անցագիր պահանջելու որոշման հետ. Այս երկու բաներ ցոյց կուտան հակաֆրանսական նոր պայքարի մը սկզբնաւորութիւնն, որոյ հետեւանքը պիտի լինի մեծաքանակ վարկերու պահանջում թէ՛ Գերմանիոյ եւ թէ Աւստրիոյ կառավարութեանց կողմէ. Բուն խնդիրը Թրամմ-Լըպէլի հրացանին վրայ է. Անցեալ օր գերման կառավարութիւնն 285,000,000 մարքի վարկ մը կը խնդրէր, և հիմակ ալ 300 միլիոն մարք խնդրելու պէտք կը տեսնէ, 5,000,000 նոր հրացան գնելու համար. Զգիտեմ թէ Աւստրիա ո՛րչափ վարկ պիտի խնդրէ. Պարտ է գիտնալ թէ Ֆրանսա սոյն պահուս ունի ցարդ հնարուած հրացաններուն կատարելագոյնը, զոր հնարած է Զօր. Թրամմ, կառավարիչ Սէն Սիրի զինուորական վարժարանին. Այս հրացանի համար գործածուած վառօդն ալ, որ ո՛չ կը պայթի ո՛չ ալ մուխ կը հանէ, Լըպէլի հնարածն է. Հրացանն, որ պարզ և թեթեւ է, չիտակ և անխոտոր կը զարնէ քանի մը հազար մեդրօ հեռի գտնուած առարկայ մը. Գնտակին ալ արտասովոր թափանցիկ զօրութիւն մ'ունի. կը ծակէ շատ հաստ երկաթներ, և եթէ խումբ մը զօրքեր ի միասին կրակ ընեն այս հրացանով, կրնան երկու կամ երեք քիլոմեդրօ հեռի գտնուած ամրութիւններ քայքայել. Հիմակ ո՛չ մէկ հրացան կրնայ բաղդատուիլ այս ֆրանսական հրացանին. Գերմանք և Աւստրիացիք ու Մաճառք չունին հրացան մը՝ այս հրացանիս դէմ հանելու համար. Ֆրանսա մեծաքանակ չինած ունի նոր զէնքէն, և որ կարեւորագոյն է՝ անոր չինութեան պէտք եղած բոլոր գործիքներն ալ ունի. Միւս Տէրութիւնք երկու-երեք տարւոյ կը կարօտին նոր հրացանին չինութեան միջոցներն հայթայթելու համար, և նոյն ատեն բովանդակ ֆրանսական բանակն սպառազինուած պիտի լինի նոր հրացանով. Գերմանք և Աւստրիացիք ու Մաճառք գիտեն զայս. Գիտեն թէ Լըպէլեան հրացանին դէմ գնել պէտք է, և ցարդ չունին զէնք մը անոր դիմադրելու. Ո՛չ իսկ սկսած են չինել նոր հրացանին չինութեան յատկացեալ մեքենաներն, որովհետեւ իրենց փորձեր յաջող արդիւնք մը չտուին ցայս վայր։

«Այս իսկ է Ֆրանսայի դէմ բացուած նոր պայքարին բուն գաղտնիքը. Մաճառ նախարարապետն սկսաւ պայքարը. Գերման լրագիրք անոր կը հետեւին, և այսպէս պիտի շարունակուի մինչեւ որ մարդոց միտքն ա՛յնչափ չըլլայ որ Խորհրդարանք քուէարկեն ինչ որ խնդրուի. Այս բան կը ցուցնէ բարեբախտաբար թէ պատերազմը մօտ չէ. Իրենց հրացանին պատուականութեան հակառակ, Ֆրանսացիք, խաղաղասէր և դաշնակցէ զուրկ, պատերազմ չպիտի ընեն. Երկու դաշնակից Տէրութիւններն ալ (Գերմանիա և Աւստրիա), իրենց զինուց արդի վիճակին մէջ, չեն կրնար և չեն ուզեր պատերազմ. Բայց պատերազմի խրտուիլակը պէտք է ցուցնել, զի շատ դրամի պէտք կայ։»

* * *

Փարիզի մաճառ գաղթականութիւնը լրագրաց մէջ հրատարակել տըւաւ սա յայտարարութիւն.

«Փարիզի մաճառ գաղթականութիւնը խստիւ կը բողոքէ մաճառ Երեսփոխանութեան առջեւ Պ. Թիձայի արտասանած խօսքերուն դէմ, եւ կը յայտարարէ թէ այդ խօսքեր հակառակ են Մաճառաց բաղձանքին, որք վեհոգի Ֆրանսայի նկատմամբ լաւագոյն զգացմամբք են ոգեւորեալ. Կեցցէ՛ Ֆրանսա։»

— Մաճառ Երեսփոխանութեան ծայրայեղ ձախակողմն, որ Ունկարիոյ «Անկախութեան» ջատագով է, յատուկ յայտարարութեամբ մը բողոք բարձաւ Պ. Թիձայի յայտարարութեան և առեւտրական նախարարին տնօրինութեան դէմ, ի մասին 1889ի Փարիզեան Արուեստահանդէսին. Այս խմբակ յայտարարեց նաեւ թէ յաջողութիւն կը մաղթէ 1889ի Արուեստահանդէսին, որ կը կազմակերպուի ի յիշատակ բովանդակ մարդկութեան համար փրկաւէտ եղելութեան մը, զոր չէ կարելի չփոթել Ֆրանսայի յեղափոխական աճարկու և ծայրայեղ իշխանութեան հետ, որ 1789ի շարժումէն ետքը տեղի ունեցաւ. Նոյն մաճառ խմբակ կը մաղթէ նաեւ որ ֆրանսական Հանրապետութիւնն ևս քան զևս ամրապնդի, թէ՛ ներքուստ և թէ արտաքուստ, յարատեւելով յառաջդիմութեան և խաղաղութեան ճամբուն մէջ.

— Մաճառ քառասուն գործարանատէրք և արհեստագործք իմացուցած էին թէ պիտի մասնակցին 1889ին Փարիզեան Արուեստահանդէսին. Անոնցմէ քանը Պ. Թիձայի ճառին պատճառաւ ետ կեցան մասնակցութեան գաղափարէն.

— Պ. Թիձա իւր ճառն արտասանելէ յառաջ իւր ըսելիք խօսքերն հաղորդած լինելով Քալնոքի կոմսին, Վիեննայի և Փեշդայի գահլիճք կատարեալ համերաշխութեամբ վարուած են գործին մէջ.

— Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի թէ Պ. Թիձայի ճառը խորին տպաւորութիւն ըրած է բարձրագոյն շրջանակներու վրայ, ուր պէտք կը զգացուի Թուրքիոյ սպառազինութիւնները փութացնելու, մանաւանդ նորահնար զինուք զինելու զօր. բանակը, մինչդեռ՝ վճարմանց յապաղման պատճառաւ՝ ի Գերմանիա պատրաստուած բազմահարուածեան հրացաններու յանձնումն ընդհատուած է.

Վերստին կը խօսուի Զարին ի Կաւկասիա ուղեւորութեան վրայ. Փեդերսպուրկէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Զարն, առաջիկայ ամռան մէջ, ի Կաւկասիա պիտի ուղեւորի, և այս առթիւ Կեդրոնական Ասիոյ քանի մը գաւառներն ալ պիտի այցէ. Զարն առայժմ յետաձգեր է իւր ուղեւորութիւն ի Դանիա (Քոփէնհակ).

— Ֆրետերիկ կայսր դժկամակութեամբ ստորագրեց իւր նախորդին օրով պատրաստուած և Խորհրդարանին պաշպանողական նոր մեծամասնութենէն քուէարկուած օրէնքն, որով Խորհրդարանը փոխանակ երեքի՝ հինգ տարիէն լուծելի է, այսինքն՝ Երեսփոխանի մը պաշտօնն հինգ տարի պարտի տեւել, փոխանակ երեքի. Այս առթիւ Ն. Վեհափառութիւն նամակ մ'ուղղելով ներքին գործոց նախարարին, կը յանձնարարէ որ յապագային աւելի խղճմտութեամբ յարգուի ընտրութեան իրաւունքն ու ազատութիւնն. Յայտնի է թէ Ազատականք կը հակառակէին Խորհրդարանական նստաշրջանի տեւողութեան այս երկարաձգման, որով Երեսփոխանք աւելի եւս զերծ կը մնան ժողովրդեան ազդեցութենէն.

— Ֆրետերիկ կայսեր խնդրանօք, Տր. Մաքէնզի վերստին յետաձգեց իւր քիչ մը ժամանակ ի Լոնտոն անցունելու մտադրութիւնը.

— Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի անգլ. լրագրաց, մայիս 30 թուով.

«Բ. Դուռը վերջերս շրջաբերական մը ղրկեց Կ. Պոլսոյ դեսպանատանց ոմանց, ի մասին ապրանաց ազատ և անմաքս ներմուծման արտօնութեան զոր Քափիդիւլասիօններու համեմատ կը վայելեն վանքերն ու վանական միաբանութիւնները. Սոյն արտօնութիւն վերջերս չարաչար ի կիր առնուած լինելով, Բ. Դուռը կ'ուզէ ճշդիւ սահմանել վանական կենաց յատուկ ամեն առարկաներ, և ի բաց թողուլ առեւտրական հասարակ նիւթեր որք այսպէս չեն ճշդուած.

«—Օսմ. պաշտօնական ակմբոց մէջ երկիւղ չի յայտնուիր ի մասին հրոսակներու կազմութեան յԱլպանիա եւ ի Մակեդոնիա, մանաւանդ Փրիզրէնայի գաւառին մէջ, տրոց հաւաքման հակառակելու համար. որովհետեւ այս օրինակ դէպքեր պարբերաբար տեղի կ'ունենան, և իշխանութեանց համար դժուարութիւն չեն պատճառեր.

— Ռոյդէր մայիս 30 թուով հետեւեալը կը հեռագրէ Կ. Պոլսէ.

«Պուլկարաց Էկզարխը վերջերս Մեծեպարքոսին քով գնաց, որ ըսաւ թէ իւր ծանուցագիրը մեծապէս առարկայ եղած են ուշադրութեան, բայց արդի վայրկեանն յարմար չէ իւր խնդրած Պէրաթները տալու, և հետեւապէս պէտք է համբերէ. Էգզարխն, ի պատասխան, խնդրոյն ստիպողութիւնն և յետաձգման վտանգներ յայտնեց վերստին.»

— Չեռնակօրեան լրագիրը, պատասխանելով Աւստրիոյ կառավարութեան և Վիեննայի ու Փեշդայի լրագրաց այն դիտողութեան թէ Չէթինեէի կառավարութիւնն համախոհ է Հերսէքի մէջ գործող խռովարարներուն, կ'ըսէ թէ չեռնակօրեան բանակ մը փախող չարագործք ո՛չ թէ Հերսէքցի այլ Առնաուտ էին, և անոնց գլխաւորներէն չորսն արդէն ձերբակալուած են. Ի Հերսէք կարծեցեալ արշաւանքն ըրած էին ութ անգործ բանւորներ, որոցմէ հինգն անզէն էին, և անոնց սահմանագլխէ անցնիլն ալ Նիքոլայ Իշխանին կառավարութեան կողմէ հաղորդուած էր աւստրեան կառավարութեան. Իսկ անոնց հրոսապետ համարեալ Սթոյան Քովաչեւիչ Նիքսիձէ չէր մեկնած.—Չեռնակօրեան լրագիրը կը հերքէ նաեւ Ռուսիոյ և Չեռնակօրայի միջեւ պատերազմական նիզակակցութեան մը կազմութեան լուրը, զոր հաղորդած էին Փեշդայի լրագիրք.

— Ալեքսանդրիայէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ «Յակոբ Արդին փաշա առաջիկայ (ներկայ) շաբթուն մէջ Լոնտոն պիտի երթայ, յԱնգլիա եգիպտացի երիտասարդներու կրթութեան համար կարգադրութիւններ ընելու համար»։

— Զարին ի հարաւ ուղեւորութեան առթիւ, թէ՛ ի Կաւկասիա և թէ Օտեսայի մօտերը զինուորական մարզանքներ պիտի կատարին ընդարձակագոյն յատակաձեւոյ մը վրայ.

— Պ. Վիրխով Ֆրետերիկ կայսեր կոկորդը քննելով, նպաստաւոր տեղեկագիր մը տուեր է.

— Պիզմարք Իշխան Պերլին վերադարձաւ, և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ կայսեր հետ. Ն. Կ. Վեհափառութիւն մայիս 31ին առաջին անգամ գնաց Շարլոդէնպուրկի դամբարանն, և աղօթեց Վիլհէլմ կայսեր դագաղին քով. Ֆրետերիկ կայսեր ընդհանուր վիճակը լաւ է. Որոշուեցաւ որ Փոձտամ երթայ.

— Անցեալ շաբթուն մէջ ի Թռնովա տեղի ունեցաւ Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Ստամպուլովի նշանախօսութիւնն ընդ Օր. Փ. Բ. Ստանչեւի (Շիշգովացի). Քլէմանդին Իշխանուհին Պուլկարիա վերադառնալուն առթիւ ժողովրդային ջերմ համակրանաց առարկայ եղաւ. Մայիս 30 ին, Ս. Ֆերտինանդոսի լատինական տօնին առթիւ, որ Պուլկարիոյ Իշխանին անուան տարեդարձն է, մեծ զօրահանդէս կատարեցաւ ի Պելկրատ. Ժողովուրդն համակրանաց ցոյցերով ողջունեց զիշխանն և զմայր Իշխանուհին. Զօրահանդէսէն յետոյ, կրօնական արարողութիւն, համադիսաւոր ընդունելութիւն իշխանական պալատան մէջ, եւն. եւն.

— Նոյե Ֆրայե Փրէսէ Սոֆիայէ հեռագիր մը առած է, ծանուցանող թէ տեղւոյն անգլիացի դէր-հիւպատոսը Կ. Պոլսոյ բրիտանեան դեսպանէն կողմէ հրահանգ ստացած է Մանաստըր երթալու, ի Մակեդոնիա ռուս գործակալներու գործերուն վրայ մօտէն հսկելու պաշտօնով.

— Վարշաւիայէ լուր կը տրուի թէ Ռուսիոյ հանրային չինութեանց նախարարն հրամայած է որ Տէրութեան արեւմտեան նահանգաց մէջ նոր ուղիներու չինութիւնն ամեն ժամանակէ աւելի փութաջանութեամբ յառաջ տարուի, տարւոյս մէջ աւարտելու համար. Այս ուղիներու չինութեան համար երեք միլիոն րուպլի ծախք որոշուած է.

— Բրուսիոյ լեհական գաւառներուն գերմանացումն յառաջ կը տարուի. Վեսդֆալիացի յիսուն վարժապետներ, որք լեհերէն բնաւ չեն գիտեր, Բոզէնի վարժարանաց մէջ ուսուցչական պաշտօններու կոչուեցան. Բրուսիոյ կառավարութիւնն համոզուած է թէ գերման լեզուին ընդհանուր եւ պարտաւորիչ ուսուցումն ու գործածումը լաւագոյն միջոց են լեհական գաւառաց չուտափոյթ գերմանացման.

— Բանատայի ամեն մաքսային իշխանութեանց հրաման տրուած է գրաւել Զոլայի վերջին անբարոյական վէպն, որոյ օրինակներն արդէն եւրոպեան այլ և այլ երկիրք գրաւած եւ ոչնչացուցած են.

— Աւստրիոյ Գահաժառանգ Իշխանը շաբթուս մէջ Պոսնա-Սէրայ կ'երթայ իւր կնոջ հետ. Անտի առանձին պիտի երթայ մինչեւ Հէրսէք, և Դալմատիային անցնելով պիտի վերադառնայ Վիեննա.

— Վիքդոր Հիւկոյի թողած ձեռագիրք հետզհետէ կը հրատարակին. Անցեալ շաբթուն մէջ ալ երկու հատորներ հրատարակեցան Toute la Lyre (Բովանդ. քնարն) անուամբ, պարունակող այլ և այլ քերթուածներ, 1837էն մինչեւ 1880 գրուած. Ընդհանուր սքանչացում կը պատճառեն մեծ վարպետին այս ընտիր բանաստեղծութիւնք.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովոյն մայիս 31ի նստին մէջ, Պ. Ժիւլիւ Ռէշ խօսք առաւ, հարցում մ'ուղղելու համար արտաքին գործոց նախարարին. Ցիշեց Հունգարիոյ վարչապետին խօսքերը. Պ. Թիձա, իրեն ուղղեալ հարցապնդման մը ի պատասխան, այնպիսի բառեր գործածեց զորս չէ կարելի կրկնել Ֆրանսայի Խորհրդարանին մէջ, ուր անքաղաքավար խօսքեր չեն արտասանուիր. Պ. Թիձայի խօսքերը մօտալուտ պատերազմ մը գուշակել կը թուէին. Կը հաւաստէին թէ Ֆրանսայի մէջ օտարազգեաց ապահովութիւնն ի վտանգի է. Պ. Թիձա կ'երեւի թէ անտեղեակ է Ֆրանսայի վիճակին. Ֆրանսա ապացուցած է թէ գիտէ պաշտպանել օտարազգիները. Մաճառ վարչապետին խօսքերն ունին կարեւորութիւն մը, զոր սակայն պէտք չէ չափազանցել, և աւստրեւմաճառ կառավարութիւնը չէ կապուած անոնցմով. Բայց և այնպէս, այդ խօսքեր զարմանալի են. Առենաբանն արտաքին գործոց նախարարին կը հարցունէ թէ՝ իւր և աւստրեւմաճառ կառավարութեան միջեւ տեղի ունեցած խորհրդակցութեան շնորհիւ՝ կարելի՞ է հանդարտեցնել յուզումն որ տիրած է մեր երկրի մէջ. (Ծափահարութիւնք.)

Պ. Կոպլէ պատասխանելով ըսաւ թէ կը հասկնայ Ֆրանսայի եւ Երեսփոխանութեան մէջ տիրող յուզումն, որուն հաղորդ է Կառավարութիւնն ալ. Բայց միջադէպին կարեւորութիւնը պէտք չէ չափազանցել. Պ. Կոպլէ չուզեր քննել թէ ինչո՛ւ համար Արուեստահանդէսն 1889ին պարտի տեղի ունենալ. բայց չանգիտանար այն առարկութեանց զորս յառաջ կրնայ բերել Արուեստահանդէսին 1889 տարւոյն մէջ տեղի ունենալու որոշումն. Օտար կառավարութիւնք իրաւունք ունին անգիտանալու թէ 1789ի թուականն արդարութեան,

---

—)(29)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

—Տիկին, ունիմ, ունիմ բարեկամական զգացում, բայց սիրոյ զգացումներ ալ ունիմ, տիկին, վասն զի մա՛րդ եմ։

—Զոհեցէք ուրեմն մին միւսին. ազնուութիւնն աղոր մէջ է։

—Եթէ, եթէ կամքէ՛ս կախեալ ըլլար. բայց սրտէս կախումն ունի ամեն ինչ. եւ կ'զգամ թէ սրտիս մէջ մեծ է Արամի համար զգացած բարեկամութիւնս, բայց մեծագոյն է ձեզ համար զգացած սէրս. կը սիրեմ զայն, սակայն զձեզ կը պաշտեմ. մի՛ կարծէք թէ նորածին է այս սէրս. առաջին անգամ երբ Նահապետեանց երեկոյթին մէջ տեսայ զձեզ, այն գիշերէն ի վեր համակրեցայ ձեզ. հրեշտակ մը գտայ զձեզ եւ համոզեցի, թախանձեցի Արամը ձեզ հետ ամուսնանալու, զի ձեզ պէս արարած մը Արամի միայն արժանի կը դատէի. բայց բնաւ օր մը չէի կասկածեր թէ համակրանքս սիրոյ պիտի փոխուէր, մինչդեռ, հակառակ կամքիս, կը սիրեմ զձեզ բուռն կիրքով. ո՞վ տէրն է իւր սրտին։ Եւ չը գիտեմ ինչո՛ւ այդքան անթափարտ կը գտնէք այն խօսքերս որոցմով քանիցս բացատրած եմ սրտիս ամենէն փափուկ զգացումներն. ո՛չ ոք մեղապարտ է իւր սրտին խոստովանութեան համար, ոչ ոք։

—Պէյ, պէյ, կը խոստովանին յանցանք մը՝ ներումն գտնելու համար, կը խոստովանին մեղք մը՝ սրբուելու համար անկէ. բայց խոստովանութիւն չեն անուաներ այն անազնիւ խօսքերն որոցմով մարդ մը կը նկրտի կին մը փորձել, կին մը մեղսակից ընել ուզել, այդու վատ դաւ նիւթած ըլլալով ամենէն սիրելի բարեկամի մը դէմ. այո, այո, խոստովանանք չէ այդ, այլ հայհոյանք։ Ըսէք, պէյ, եթէ ամուսնացած ըլլայիք եւ ձեր ամենէն աւելի հարազատ բարեկամը փորձէր ձեր կինը զոր սիրէիք՝ ի՞նչ պիտի ընէիք դուք։

—Միայն թէ, տիկին, այն ատեն խնդրոյն պայմանները փոխուած կ'ըլլային։

—Ձեր հասկնար ի՛նչ ըսել կ'ուզէք։ Բացատրեցէք։

—Ա՛հ, վերջապէս ստիպեցիք զիս, խօսեցնել տուիք զիս. էհ ուրեմն, ի՞նչ կ'ըսէք դուք. կ'ըսէք որ «եթէ ամուսնացած ըլլայիք եւ ձեր ամենէն աւելի հարազատ բարեկամը փորձէր ձեր կինը զոր սիրէիք՝ ի՞նչ կ'ընէիք դուք», այնպէս չէ՞։

—Այո։

—Եթէ սիրէի՝ կ'սպաննէի զինք, իսկ եթէ չը սիրէի, ոչինչ. եւ Արամ՝ զձեզ...

—Աւարտեցէք, աւարտեցէ՛ք...

—Զձեզ չը սիրեր, եւ բնաւ չը սիրեր։

—Բայց սո՛ւտ էք, սո՛ւտ կը խօսիք։

—Մի վրդովիք, տիկին։ Արամ անհաւատարիմ է ձեզ դէմ, կը հասկնա՞ք, և այս պահուս իսկ որ ձեր քով չէ՝ կը խաբէ, ու չարաչար կը խաբէ զձեզ։

—Բայց, կը կրկնեմ, սո՛ւտ էք, ապացոյց ունի՞ք։

—Ունիմ, բայց պարտաւոր չեմ տալու։

—Սակայն պէ՛տք է որ տաք։

—Իսկ եթէ տամ, կը թողո՞ւք ինձ առիթ յոյս մը ունենալ որ...

—Ոչինչ, ոչինչ, միայն թէ այդ ապացոյցները պէտք է որ հիմա, եւ հիմա անմիջապէս տաք, եթէ չէք ուզեր որ ձեր երեսին գոչեմ թէ զրպարտիչ մ'էք, դաւաճան մ'էք եւ ամենէն վա՛տ տեսակէն։

—Մի՛ յուզուիք այդքան։ Կ'ուզէ՞ք հասկնալ թէ ով է այն որ խլած է ձեր ձեռքէն Արամը. կ'ուզէ՞ք իմանալ թէ ով է այն որուն հետ կը գտնուի այս պահուս, այս վայրկենիս իսկ գլուխ-գլխի։

—Բայց ըսէ՛ք, կը տեսնէք թէ ո՛րքան հետաքրքիր եմ։

—Էհ, դուք ըսէք հիմա ինձ թէ սո՞ւտ է որ անցեալ կիրակի երեկոյ իմ մեկնելէս յետոյ Տիւաքէլօ գացեր էք, ուր հրապուրիչ կին մ'ալ եկած է կառքով և հետն ալ ընկերուհի մ'ունենալով։

—Սո՛ւտ է։

—Սո՞ւտ է որ այդ կինն ամբողջ զբօսավայրին ուշադրութեան առարկան դարձեր է։

—Ստոյգ է։

—Էհ այդ կինն, այդ հրապուրիչ կինը ձեր ամուսնոյն սիրուհին է ահա, եւ որուն բաղկաց մէջ է նա թերեւս այս պահուս։ Այդ կինը շաբաթէ մը ի վեր կղզի հաստատուած է. Արամ անոր տուն մը վարձած է, եւ շաբաթէ մը ի վեր ալ Արամ գիշերները զձեզ առանձին կը թողու երբ արդէն դուք քնացած կը լինիք եւ կ'երթայ միանալ անոր հետ. եւ գեղեցիկ կին մ'է այդ կինը. Տիւաքէլօ տեսած օրերնիդ ձեր հիացումը չէք կրցեր զսպել եւ քանիցս կրկներ էք Արամին թէ ի՛նչ գեղեցիկ կին է. ստո՞յգ է տիկին, ստո՞յգ է։

—Այո, ստոյգ է թէ այդ կինը շատ գեղանի էր, ստոյգ է թէ իմ հիացումս յայտնեցի Արամին անոր գեղեցկութեան վրայ, սակայն Արամ ոչ երբէք սիրած կըրնայ ըլլալ այդ կինն. Արամ զի՛ս կը սիրէ։

—Է՛հ, բարեբաղդաբար գաղղիերէն կարդալ գիտէք, այնպէս չէ՞, տիկին. ալ այս անգամ դէմ չը պիտի ըսէք թէ զըրպարտիչ մ'եմ. առէ՛ք, տիկին—Ա՛ւելը նոյն հեռուոյ գրպանէն հանելով տասուտուն Արամին իւր քով մոռցած այցաքարտը, մատոյց զայն Աստղիկի,—առէ՛ք, Արամ ինձմէ ոչինչ կը ծածկէ եւ այս առաւօտ իսկ պատմելով ինձ այդ խաղնիկեայ կնոջ հետ ունեցած կենակցութեան պարագաները, ցոյց տուաւ ինձ այդ այցետոմսը զոր ընդունած է անկէ։ Կարդացէք, տիկին, կարդացէք. ինձմէ լաւ գիտէք գաղղիերէն։

Աստղիկ անդոյդոյդ առաւ այդ այցետոմսը պէյին ձեռքէն, վար ցատքեց կառքէն, մօտեցաւ դողդղալ անոր լապտերին որուն լուսով կարդաց «Օրիորդ Պէաէնիսի» այդ այցաքարտն։ Վայրկեան մը միայն խոհուն այդ լապտերին մօտ, անշարժ, արձանացեալ. ոչ ճիչ մ'արձակեց, ո՛չ բառ մ'արտասանեց, ոչինչ յինքն կը յայտնէր վրդովում մը, յուզում մը։

Կառքը մտաւ անգիտակից, նստաւ պէյին քով ու մռմնջեց անտարբեր.

—Երթա՛նք։

Ու գացին։

Հեռուն օձապտոյտ կայծակներ հորիզոնը կը լուսաւորէին։

ԻԶ

... Ու այժմ, իւր խաւարչուտ սենեակին մէջ միայնակ, Աստղիկ հեկեկանօք կ'արտասուէր. հիմա միայն կ'զգար իւր վիշտն, ինչպէս վիրաւորեալն որ ուշ կ'զգայ իւր վիրաց ծանրութիւնը։ Կ'արտասուէր կողկողագին ու գիշերային այս լռութեան մէջ իւր ճչերը տխուր արձագանգ մը կը թողուին. ու կը մնէր իւր գլուխն անկողնոյն բարձիկներուն մէջտեղ, խեղդելու համար իւր հեծկլտանքները։

Գիշերուան տօթագին օդը դուրս ժայթքել տուած էր փոթորիկ մը որ կը պայթէր այժմ որոտագին. կայծակնացայտ փայլակներ կը լուսաւորէին մռայլապատ երկինքը. շղթայազերծ հողմունք կը մնչէին ահագնալուր, մրրկատարափ կարկուտը կուգար խորտակելու սպառնալ պանդոկին պատուհանաց ապակիներն. ու փոքր բարկաձայն Պոսֆորն իւր լեռնակուտակ ալիքներովը խորտակուիլ կուգար սպառածուս ծովեզրին դէմ, կարծես քայքայել ուզելով այդ կալիմխեան օթեւանն որ կը հանգչէր ժայռերուն վրայ։

Արհաւիրք ու յուսահատութիւն կը պատէին հոգեւոյն Աստղիկը, լքեալ անպաշտպան այդ մթին սենեկին մէջ։

Շանթը կ'որոտար ահեղաձայն ու կ'ահարեկէր իւր վշտահար սիրտն առաւել քան երբէք դողահար. ու նոյն պահուն ժամացոյցն իւր ութ փափկահնչիւն հարուածներովը կը հարուածէր իւր սիրտն, յիշեցնելով իրեն թէ գիշերուան այդ ժամուն դեռ չէր վերադարձած նա, Արամ, այդ վա՛տ կնոջ քովէն զոր հոգւովը կ'ատէր։

Կը սրբէր իւր ականջները, կը զսպէր իւր շունչն առ վայր մի, շշուկ չը հանելու համար եւ լաւ եւս ականջ դնելու այն թեթեւ դղրդիւն զոր անոր ոտնաձայնը կը կարծէր. բայց, աւա՜ղ, սրտին տրոփիւնն էր այն, Արամ չէր գար դեռ։

Ու փոթորիկը կը շարունակէր. կայծակն եւս քան զեւս կը մերձենար. շանթն ե՛ւս առաւել ահեղագոչ կ'որոտար, կարծես մերձակայ շէնք մ'էր որ կը կործանէր ճարճատմամբ. եւ Աստղիկ, սրտով կայծակնահար, կը սարսափէր շանթահար մեռնելու գաղափարին առջեւ, առանց կարենալ ըսելու Արամին. «Անխղճաբար լքիր զիս։»

Եւ տղու մը կ'արտասուէր։ Միայնակ, անպաշտպան թողած էր զինքն Արամ այդ օտար յարկին տակ. բայց ո՞վ էր նոյն ինքն Արամ, ո՞վ էր այդ երիտասարդը, միթէ օտար մ'ալ նա չէ՞ր իրեն համար, որ եկած էր հրապուրել, խլել զինք հայրենի անդորրաւէտ բնակարանէն՝ մատնելու համար այս վշտակրութեանց։ Ա՛խ, կը յիշէր հայրիկն, ո՜հ մայրիկը մանաւանդ. նա, եթէ այս պահուս իւր քովն ըլլար, այդ խանդաղատ մայրիկը, նորա գիրկը պիտի նետուէր։

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ
(Շարունակելի)

ազատութեան եւ յառաջդիմութեան գաղափարներ միայն կը զարթուցանէ. (Մոգաձոր...) Երախտագիտութեամբ կ'ընդունինք մեր Արեւմտահանդէսին մասնակցելու համար օտար երկիրներէն եկած հաւանութիւնները, որք արդէն բազմաթիւ են. Եւ քէն չենք պահեր անոնց որք ձեռնպահ մնալ կ'որոշեն. Ի մասին Աւստրիոյ-Ունկարիոյ, Պ. Թիձա յայտարարած էր որ թէպէտ իւր կառավարութիւն պաշտօնապէս չի մասնակցիր Արեւմտահանդէսին, բայց պիտի պաշտպանէ իւր մասնակցող ազգայինները. Այս յայտարարութեան վրայ, աւստրեւմաճառ մասնախումբ մը կազմուեցաւ ի Փարիզ, և խնդրինք ճանչցուց հիւպատոսարանին. Անկէ ի վեր աւստրեւմաճառ կառավարութիւնն հարկ դատեց կարծիք փոխել. Իւր կարծիք փոխելու իրաւունքն ո՛չ ոք կը ժխտէ. Կրնանք ցաւիլ, բայց իրաւունք չունինք գանգատելու. (Տ... ...) Աւստրիոյ-Ունկարիոյ կառավարութիւնը մինչեւ իսկ իրաւունք ունէր իւր գործարանատէրերն ետ կեցնել Արեւմտահանդէսին մասնակցելէ. Բայց կան երկու բաներ զորս չէր կրնար ընել և ըսաւ, և որք անընդունելի են. Չէր կրնար ըսել թէ հանգամանքներն ա՛յնպէս են որ Արեւմտահանդէսէն յառաջ խաղաղութիւնը կրնայ վրդովիլ Աւստրիոյ Ունկարիոյ և Ֆրանսայի միջեւ. Չէր կրնար նա՛ ըսել թէ Ֆրանսա ա՛յնպիսի յուզման մը մէջէն անցնելու վրայ է որ իւր կառավարութիւն կրնայ անզօր գտնուիլ պաշտպանելու մաճառական դրօշը. (Մոգաձոր...) Ասոնք ա՛յնպիսի խօսքեր են զորս չէինք կրնար ակնկալել ճշդասէր կառավարութենէ մը, և այնպիսի երկրէ մը որուն Ֆրանսա միշտ ջերմագին համակրանք միայն ցուցած է. Ֆրանսա կը յուսար փոխադարձաբար վայելել նոյն համակրանք. (Նոր...) Ամեն պարագայի մէջ, ցաւալի խօսքեր են ասոնք, թէև Պ. Թիձայի յանձնուած չէ կայսրութեան արտաքին գործոց ուղղութիւնը. Բանով մը չէին կրնար արդարանալ այդ խօսքեր. Ուստի, Ֆրանսական կառավարութիւնը չվարանեցաւ հրաւիրել զիւր դեսպան որ այս մասին խօսի առ Պ. Քալնոքի. (Հ... ...) Առաջին տեսակցութեան մէջ իսկ, Պ. Քալնոքի խորին ցաւ յայտնեց Ֆրանսայի մէջ ծագած յուզման համար. Ցայտաբարեց թէ կը ցաւի այսպիսի դժնդակ տպաւորութեան մը յառաջ գալուն համար, և թէ կրնայ հաւաստել մեզ թէ, զՖրանսա վշտացնել ուզելէ հեռի, Աւստրա-Ունկարիա կը փափաքի շարունակել Ֆրանսայի հետ բարւոք յարաբերութիւնները. Պ. Թիձա հաղորդուեցաւ այս զգացման, յայտարարելով թէ իւր խօսից մէջ Ֆրանսայի համար վիրաւորիչ ո՛ և է դիտում չըկար. (Մէ...)

Ինչպէս կ'երեւի, Պ. Կոպլէ, սոյն բանախօսութեամբ, քաղաքավարութեան շատ ճարտար և ազդու դաս մը տուած է առ Պ. Թիձա.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ՎՍԵՄ. ՍԻՄՈՆ ՊԷՅԻ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, այն տեսակցութեան մէջ զոր անցեալ ուրբաթ օր ունեցաւ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր հետ, տեղեկացաւ Ն. Ամենապատուութենէն թէ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ հրաժարած է Քաղաքական Ժողովոյ թէ՛ ատենապետութենէն և թէ՛ անդամակցութենէն.

Գոհութեամբ կը լսենք թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ Բ. Դուռն հրաւիրած է Վսեմ. Սիմոն պէյն և իւր հրաժարականին ու ազգային խնդրոց վրայ խօսակցելէ յետոյ, հրաւիրած է Ն. Վսեմութիւնը շարունակել իւր պաշտօնը. Վսեմ. Սիմոն պէյ՝ սոյն բարձր յանձնարարութեան վրայ ետ առած լինելով զիւր հրաժարական՝ տարակոյս չունինք թէ ըստ առաջնոյն պիտի ատենապետէ Խառն Ժողովոյ վաղուան նստին.

ՍՈՎԵԱԼՔ ՀԱՃՆՈՅ

Հաճնոյ առաջնորդ Գաղանճեան Յովհաննէս եպիսկոպոսին և Խառն Ժողովոյն մետասան անդամոց ստորագրութեամբ եւ մայիս 6 թուով լրագրոյս ուղղեալ թուղթերէն նամակ մը, երաշտութեան պատճառաւ Հաճնոյ մէջ տիրող սովը յիշելով, հասարակաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ տեղւոյն Հայոց ողբալի վիճակին վրայ. Շնորհակալութեամբ կը յիշէ կայս. կառավարութեան շնորհած ցորենի նպաստ, որ սակայն անբաւական էր այն թշուառութեան մը դարման տանելու. Պատրիարքարանին և Զէյթունի Նպաստամատոյց Յանձնաժողովոյն տնօրինութեամբ և Կիւլպէնկեանց գործակալին ձեռամբ երկու հարիւր ոսկւոյ նպաստ մը ղրկուիլը ճշմարիտ բարիք մ'եղաւ. Ցիշեալ գործակալն, Ստեփան էֆ. Քէօրհաճեան, այդ 200 ոսկւոյ գումարով, կրցաւ [illegible] նպաստ բաշխել, որք մէկ քանի օրուան համար մահուան ճիրաններէն ազատեցան. Թշուառութեան երեսէն յուսահատելով ի կրօնափոխութիւն դիմող ազգայիններն ալ, տեսնելով թէ Ազգը չէ մոռցած և չէ լքած զիրենք, վերադարձան ի ծոց մայրենի Եկեղեցւոյ. Ցաջորդ կիւրակէին Հաճնոյ բոլոր եկեղեցեաց մէջ գոհաբանական պաշտօններ մատուցուեցան և աղօթքներ եղան Վեհ. Սուլթանին, Հայոց Պատրիարքութեան, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան և Զէյթունի Նպաստամատոյց Նախախնամական մարմնոյն և անհատական բարերարաց համար. Բայց նոյն ինքն Ստեփան էֆ. ամեն բան քննելով վերահասու եղաւ որ եթէ նոր նպաստներ չհասնին, շատեր անշուշտ զոհ պիտի երթան թշուառութեան. Ուստի, Նամակագիր Սրբազանն և Ժողովականք թախանձանօք կը խնդրեն որ գթութեան գործը չարունակուի, և նոր նպաստներ ղրկուին Հաճընցւոց, որք մինչեւ առաջիկայ հունձքն, այն է մինչեւ երկու ամիս ևս, պիտի ամեն միջոցէ զուրկ կը մնան.

Կը լսենք թէ Հաճընէ ընդունուած պաշտօնական և անհատական աղէկտուր նամակաց վրայ Զէյթունի Նպաստամատոյց Պատ. Յանձնաժողովն հարիւր ոսկի ևս ղրկած է՝ մարդկային կեանքեր փրկելու փափաքով, և զայս հաղորդելով առ Պատրիարքարան, անմիջական և աւելի կարեւոր տնօրինութիւն մ'ընելու պէտքն զգացուցած է.

ՄԱՀ ԳԱՂԱՏԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ

Գաղատիայէն երէկ ի Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ տեղւոյն առաջնորդ Բագրատունի Գեր. Կարապետ վարդապետի մահը.

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՉՈՐԼՈՒ

Չորլուի մէջ տեղի ունեցած է հետեւեալ դէպքը զոր Ազգ. Պատրիարքարանի հաղորդած են Ռոտոսդոյի առաջնորդ Գեր. Ներսէս եպիսկոպոս, երբ հիւր Չորլու գտնուող Արժ. Զաքարիա վարդապետ և տեղացի մէկ քանի պատուաւոր ազգայինք.

Չորլուի ազգայինք ոմանք տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյն դէմ գանգատներ յարուցած լինելով, Թաղ. Խորհուրդն՝ զգածեալ՝ հրաժարեր է. Գեր. Ներսէս եպիսկոպոս, որ նոյն պահուն ի Չորլու կը գտնուի եղեր՝ իբրեւ իւր թեմին՝ սովորական այցելութիւններ կատարելու համար, տեղւոյն պատուաւոր ազգայիններէն մէկ քանին ի ժողով գումարեր ու գանգատները նկատողութեան առեր է և տեսնելով որ եղած ամբաստանութիւնք անհիմն են, յորդորեր է Թաղ. Խորհուրդը շարունակել իւր պաշտօնը, նկատելով որ, ըստ Սահմանադրութեան, 2 ½ տարի ունի դեռ իւր օրինական շրջանը լրացնելու.

Գեր. Առաջնորդն իւր սոյն տնօրինութիւնն եկեղեցւոյ մէջ քարոզ խօսած պահուն ծանուցեր է ժողովրդեան յորդորելով միանգամայն որ սիրով ու միաբանութեամբ վարուին. Պատարագի միջոցին Տիչեան Սարգիս անուն անձ մը, որոյ հօրեղբայրը Թաղական Խորհրդոյ անդամ է և իրենց մէջ ընտանեկան վէճ մը ունին, «Նոր Թաղ. Խորհուրդ կուզենք» աղաղակեր է. Գեր. Ներսէս եպիսկոպոս յորդոր կարդալով հանդերձ յայտարարեր է որ եթէ չեն համակերպիր իւր տնօրինութեան կրնան դիմել Ռոտոսդոյի Գաւառական Վարչութեան. Սակայն Տիչեան Սարգիս պատարագէն յետոյ իւր մշակներն ու սայլորդները ժողովելով Գեր. առաջնորդին վրայ յարձակեր, աթոռը եկեղեցւոյն դուրս նետեր և այլ ապօրէն ընթացից մէջ գտնուեր է. Այդ անձը յետոյ եկեղեցւոյ զանգակը զարկեր և Թաղ. Խորհրդոյ ընտրելեաց ցանկեր պատրաստեր է. Այն ազգայինք՝ որք առաջնորդին կողմէ ի նիստ հրաւիրուած էին և այլք ստիպեր են զն. Գերապատուութիւն որ կառավարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրէ այս ապօրինաւորութեանց վրայ. Գեր. Ներսէս եպիսկոպոս մէկ քանի օր համբերեր է և տեսնելով որ չեն հանդարտիր, կառավարութեան իմաց տուեր է որպէս զի ծայրայեղութիւնք չը պատահին.

Երկու կողմէն ալ բողոքներ հասած են ի Պատրիարքարան որք քննութիւն կը պահանջեն.

Այս խնդիր թէեւ Կրօնական Ժողովոյ երէկի նստին ներկայացաւ, սակայն Ժողովն, որ մեծամասնութեամբ ներկայ էր, իւր շրջանն աւարտած նկատելով, խնդրոյն չմիջամտեց և միայն կարծիք յայտնեց թէ լաւ է գրել Գեր. Ներսէս եպիսկոպոսի որ, առանց ծայրայեղութեան դիմելու, այս խնդիրն իւր գաւառական ժողովներով կարգադրէ, որովհետեւ կեդրոնին չպատկաներ.

ՄԱՔՐՈՒՀԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պէշիկթաշի Մաքրուհեան ընկերութիւնն, որոյ նպատակն է գիւղին ազգ. երկսեռ վարժարանի [illegible] պաշտօնէից [illegible] լինիլ իրենց [illegible] շրջանին մէջ, հրատարակեց իւր միամեայ տեղեկագիրն 1887 մարտ 1 է 29 փետր. 1888. Այդ տեղեկագրէն կ'երեւի թէ Բ. շրջանին մէջ ընկերութեան ընդհ. հասոյթն եղած է, սովորական եւ բացառիկ միջոցներէ, 6178 ղրշ. որ միանալով նախորդ շրջանի 5154 ½ ղրշ. ի հաշուէն հետ, կը յանգի 11.332 ½ ղրշ. ի. Իսկ Բ. շրջանի ծախուց գումարն է 5361 ½ ղրշ. այսինքն ամիսը 15 պաշտօնէից համար 446. 79 ղրշ. եւ տարին 1 պաշտօնէի համար 357. 40 ղրշ.

Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովը գոհացուցած է Տնօրէն Ժողովոյ սոյն տեղեկագիրն ու յարակից հաշուեկշիռն եւ շնորհապարտութեան քուէ տուած է նորա պաշտօնավարութեան համար.

Բարիզէն կը գրեն մեզ.

Այս տարի ալ, մայիս 20ին, շնորհիւ Մարսիլիոյ հայ գաղթականութեան պատուարժան անդամոց և Փարիզաբնակ Ազն. Տիկին Եպրու Երամեանի, Արժ. Իւթիւճեան Տ. Սահակ Քհնյ. Ս. Պատարագ մատոյց [illegible]. Փարիզաբնակ հայազգիք խմբովին և վերջին ծայր ջերմեռանդութեամբ ներկայ գտնուեցան սուրբ խորհրդոյն՝ որ շատ վայելուչ կերպիւ կատարուեցաւ, և շատ ուրախացան այս հոգեւոր մխիթարութեան համար և միանգամայն Ազգայնոց իրարու հետ տեսնուելու [illegible] օրհնեալ ու բերկրալի առիթ մը հայթայթելուն համար. Շատեր խոստովանութեան ու հաղորդութեան առին. Կեցցէ՛ ուրեմն Մարսիլիաբնակ Հայք՝ որ ազգային Սրբազան Մատուցը միշտ կանգուն կը պահեն ու հոգւոյ հովիւն ալ կը յարատեւեն [illegible] ու զմեզ ալ ի հարկին մխիթարեն.

Սուրբ Պատարագէն ետեւ Արժ. Տէր Հայրը վաղամեռիկ մեծանուն հայ գրագէտ հանճարաւոր Րաֆֆիի վրայ մէկ քանի [illegible] խօսքեր [illegible] մեր ազգին ըրած մեծ և անդարմանելի կորուստն այս անյուսալի մահուամբ.

Նորին արժանապատուութեան ներկայութենէն օգտուելով, ազգայնոց Օտեան էֆէնտիի մարմինը [illegible]. Այս [illegible] հանդէս կատարուեցաւ շաբաթ առաւօտ մայիս 26ին առաւօտեան ժամ ութին. Թէեւ ժամը շատ կանուխ էր և Բեռլաշեզի գերեզմանոտունը Փարիզի մէկ ծայրն է, ի վերայ այսր ամենայնի [illegible] աւելի հայեր ներկայ էին ի պատիւ ողբացեալ ննջեցելոյն. Ի մօտոյ՝ ազգային հանգուցելոյն շինուած յիշատակարանին հանդէսն ալ պիտի կատարուի. Վերջապէս մայիս 27ին կիրակի օր ժամը 3ին [illegible] մէկ հայեր, արք, կանայք և օրիորդք [illegible] մի քանի հայասէր նշանաւոր գաղղիացիք ընդ որս Պ. Կոամիլ իւր ընտանեօք, [illegible] ամեն տարուան սովորութեան պէս [illegible].

Յ. Թ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ԱՍՏԻՃԱՆՔ

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ կայս. անձնական Գանձու Նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանի քարտուղար Զիհա պէյի.

Սալիսէի աստիճան՝ նոյն դիւանի քարտուղարներէն Ազիզ էֆէնտիի և արքունի կալուածոց դիւանի քարտուղարներէն Ազիզ պէյի.

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ բժշկական վարժարանի փոխ—վերատեսուչ միրլիվա Սաիդ փաշայի.

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ոստիկանութեան դրան բժիշկ գնդապետ Սալիմ պէյի.

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ զինուորական վարժարանին տպարանի տնօրէն տեղակալ-գնդապետ Մուսթաֆա պէյի.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ծխոտի առողջապահական տեսչութեան արաբերէնի քարտուղար Եչրէֆ էֆէնտիի.

Վեհ. Սուլթանն երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհած է Գաղթականաց յանձնաժողովոյ երկրորդ նախագահ Պէհճէդ պէյի.

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկի ֆրանսերէն և այս առաւօտեան թուղթ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Վեհ. Սուլթանը մերժած է այն առաջարկութիւնները զորս Օսմ. կայս. Պանքան և ի վերջոյ Պ. Ֆոռնիօ ներկայած էին Բ. Դրան, երկուքուկէս միլիոն ոսկւոյ փոխառութիւնն ընելու համար.

Ցայտնի է թէ այս փոխառութեան խնդիրը Նախարարաց Խորհրդոյ և Ելմտական Ցանձնաժողովոյ երկար քննութեանց առարկայ եղած էր. սակայն մերժումն յառաջ եկած է ո՛չ թէ կրնան այլ և այլ պայմանաց վրայ անհամաձայնութիւն գոյանալէն, այլ այն պատճառաւ որ կայս. կառավարութիւնն սկզբամբ անընդունելի կը գտնէ մաքսային հասոյթները դրաւ տալու պահանջումը.

Այսու հանդերձ փոխառութեան կնքման խորհուրդը բոլորովին ի բաց թողուած չէ և Ելմտական Ցանձնաժողովը Հանրային Պարտուց վարչութեան և Ելմտական մի քանի ուրիշ հաստատութեանց հետ պիտի բանակցի այս նպատակաւ.

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Իտալական դեսպան Պառոն Պլան երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս վերադարձաւ Ներոպայէն և Պէօյիւքտէրէի առջեւ իջնելով շոգենաւէն՝ ուղղակի իւր ամարանոցը գնաց. Տիկին Պլան ևս ի մօտոյ պիտի վերադառնայ Բարիզէն ուր կը գտնուի այս պահուս.

* *

Կիւրակէ օրը իտալական Սահմանադրութեան հաստատման տարեդարձը լինելով, Պոլսոյ նաւահանգիստը գտնուող օսմանեան և օտար շոգենաւք զարդարուած էին դրօշակներով. Թէեւ այս առթիւ պաշտօնական ընդունելութիւնք պիտի կատարուէին իտալական դեսպանատան մէջ, սակայն Պառոն Պլան անակնկալ պատճառաւ կրցած չլինելով ատեն հասնիլ հինգշաբթի օրն՝ որպէս կը փափագէր՝ պաշտօնական ընդունելութիւնք չկատարուեցան.

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ՍՆՏՈՒԿ

Լ. Հէրալտ գրոյց մը կը յիշէ թէ Ելմտական Նախարարութիւնն 56,000 ոսկւոյ գումար մը փոխ առեր է Հանգստեան Թոշակի Սնտուկէն.

1885ին ևս նմանօրինակ փոխառութիւն մը կնքուած էր որ վճարուեցաւ ոչխարի տրոց հասոյթներով.

ԴԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՔ

Հալէպի կիւմանայ թէ Վանայ վերաքննիչ ատենի նախագահ Ազիզ էֆէնտի եւ նահանգին ընդհանուր դատախազ Նաֆըզ պէյ հրաժարեցուցուեր են և թէ Ազիզ էֆէնտի Կարնոյ վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեր է.

—Ադրիանուպոլսոյ դատական գործոց տնօրէն Էնվէր պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ.

ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒԸ

Բարիզէն Օսմանեան կայս. Պանքային ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Արև. Երկաթուղեաց վերջին վիճակահանութեան մեծ պարգեւն, 300,000 ֆրանք, Բարիզ գտնուող անձ մը շահեր է.

ԺԱՄԱՆՄՈՒՆՔ ԵՒ ՄԵԿՆՄՈՒՆՔ

Երէկ, Վառնայի շոգենաւով մայրաքաղաքս հասան Պ. Հանս ֆոն Պլայխրէօտէր, տնօրէն Պերլինի համանուն դրամատան ու գերմանական պատուիրակ օսմ. ծխախոտի Րէժիին, և Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտի, տնօրէն Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան.

Նոյնպէս երէկ Աղեքսանդրիայէն մայրաքաղաքս ժամանեց Ահմէտ Մուխթար փաշայի թիկնապահ հազարապետ Մուսթաֆա պէյ.

—Այս առաւօտ թուղթ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ռուսճուքի երեւելիներէն Գազանճեան Ցակոբ էֆէնտի, որ պատերազմի ժամանակ օսմանեան զինուորաց և ժողովրդեան մարդասիրական ծառայութիւններ մատուցած էր, երէկ մայրաքաղաքս ժամաներ է Վառնայի շոգենաւով.

Դատական յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Ճէվտէդ փաշայի և զբաղեցաւ մէկ քանի դատական պաշտօնեից ընտրութեամբ.

—Ցունաստան և Թրքախօս Թէրագգի անուն տասն—հնգօրեայ գիտական և գրական հանդէս մը հրատարակուիլ սկսած է.

—Քաղաքապետ Մազհար փաշա մտադիր է բոլորովին վերանորոգել Տօլմա-Պաղչէի կաղի գործարանն, ամենէն կատարելագործեալ գրութեանց համաձայն, որպէս զի համապատասխանէ ընդհանուր պիտոյից. Այս շինութիւնք և վերանորոգութիւնք 100,000 ոսկւոյ ծախուց կը կարօտին.

—Այն բանակցութիւնները որք կը կատարուէին ընդ մէջ Պ. Ժօզէֆ Մուդրանի, արտօնատէր Պէրութի նաւահանգստի շինութեան և բարիզեան դրամատեարց խմբի մը, յաջողութեամբ ի գլուխ ելած են, որով դրամատեարց խումբը պիտի ստանձնէ այդ արտօնութեան գործադրութիւնը.

—Հրէից խախամատան մէջ երէկ ընտրողական ժողով մը գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Գայմագամ էֆէնտիին. Մեծամասնութիւն գոյացած չլինելով, նիստն ուրիշ օրուան թողուեցաւ. Ներկայ էին Տօքթէօռ Իսհագ փաշա, Գասթրօ պէյ և այլ աշխարհական երեւելիք ու խախամք.

—Ծանուցուեցաւ թէ Զմիւռնիոյ շրջակայից այգիներն որթալուծով վարակուեր են. Արդ՝ Զմիւռնիայէն կը գրեն թէ նահանգին երկրագործական քննիչ Պէկեան Հայկազն էֆէնտի՝ որ Պաղճա կղզին կը գտնուի եղեր՝ լսելով թէ որթալուծ երեւան ելած է, անմիջապէս Զմիւռնիա վերադարձեր և այդ այգիները գացեր է հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար.

—Պրուսայի պաշտօնական թերթը կը պատմէ թէ տեղւոյն Ազիզիյէ գիւղաքաղաքին մէջ ևս ողողմունք տեղի ունեցեր և երկու կամուրջներ կործաներ են. Հունձքերն ևս բաւական վնասուեր են. Շէյխլուի շրջակայից մէջ մէկ քանի հոգիներ ջուրերու մէջ խեղդուեր են.

— Ելմտական նախարարութիւնը վաղը պիտի սկսի մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնէից.

— Տիկին տը Բաադիձ և գերմանական դեսպանատան պաշտօնէայք յառաջիկայ շաբաթ օր Թարաբիոյ ամարանոցը կը փոխադրեն իրենց բնակութիւնը.

—Ռուսական դեսպանատան պահակ Թաման շոգենաւը կիրակի օրը Մեծ կղզի փոխադրեց զՏիկին Նէլիտօֆ և դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէից [illegible] որոց հացկերոյթ մը տուաւ [illegible] և նաւաստիք, իրենց հրաժեշտը մատուցանելու համար. Պ. Նէլիտօֆ որ [illegible] է, [illegible] ներկայ գտնուիլ այս զբօսանաց.

Թաման այսօր Օտեսա կ'ուղեւորի և անոր կը յաջորդէ Բոսֆոր[illegible], իբր պահակ ռուսական դեսպանատան.

—Ֆէթհիփաշանէէն երեք հարիւր ոսկի պարունակող դրամարկղ մը գողցուած և հինգ սնտեկապահներ իբրեւ կասկածելի հարցաքննութեան ենթարկուած էին. Այդ սնտեկապահներէ չորսն անմեղ արձակուեր են, իսկ հինգերորդին հարցաքննութիւնը կը շարունակուի.

—Նախընթաց առաւօտ կանուխ Սալոնիքէն նաւամատոյցին առջեւ Ուզուն Իգդէթ անուն թուրք նաւավար մը ծովը մտած կը լուացուէր, երբ չը կրնալով դիմադրել հոսանքին սաստկութեան, ընկղմեցաւ. Քիչ յետոյ իւր ընկերները զինքը փնտռեցին եւ ծովեզրին վրայ հագուստները գտնելով ոստիկանութեան իմաց տուին որ խուզարկութիւններ կատարելով գտաւ նաւավարին դիակը.

—Տրապիզոնի նորընտիր յոյն մետրապոլիտ Տ. Ֆիլարէդ Վաֆիատէս այս կիրակէ եպիսկոպոսական աստիճան ստացաւ Ֆէնէրի Մայր եկեղեցւոյն մէջ.

—Ֆէնէրի Սինոդի անդամներէն Տ. Գէրման Կրէվէնայի մետրապոլիտ անուանուած լինելով, անոր տեղ Սինոդին անդամ ընտրուած է Նիկիոյ մետրապոլիտն, Տ. Սոփրոնիոս.

Յ. Թ. ՀԻՒՍԻՒՆԵԱՆ

ՈՃՔ, ՑԱՏԿԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ, ԱՌԱԿՔ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔ ՖՐԱՆՍ. ԼԵԶՈՒԻ

Հրատարակուեցան սոյն երկասիրութեան Գ. Ե. եւ Զ. տետրերն. Անհրաժեշտ է նոցա համար որ կ'ուզեն ֆրանսերէն լեզուն աղէկ գրել, խօսիլ եւ հասկնալ. Կեդրոնատեղին է Գավաֆեան գրատունը. Գին մէկ տետրի 2 դահեկան.

1802 1—3

ՄՈՆԴԻ ՔՐԻՍԴՕՅԻ ՈՐԴԻՆ

(Հատոր Բ.)

Հրատարակուեցաւ լրագրոյս ստորոտէն Բ. հատորն Բ. մասն, մեծադիր 16 երեսներէ բաղկացեալ. կը ծախուի Պոլիս և Բերա բոլոր լրագրավաճառաց քով ի գին 30 փարայի, հատորին բաժանորդագինն է 10 ղրուշ. Կեդրոնատեղին է Պոլիս Մաքսուտեան կարգ թիւ 46 Զ. Թորոսեան գրատունը.

Սոյն հետաքրքրաշարժ եւ գեղեցիկ վէպի հրատարակութիւնը պիտի շարունակուի կանոնաւոր եւ արագ կերպիւ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 4 յունիս

Զօրավար Պուլանժէ այսօր պիտի երթայ Երեսփոխանաց Ժողովոյն (ուր անգամ մը միայն ներկայ գտնուած է.) յանձնելու համար իւր առաջարկն ի մասին Երեսփոխանաց Ժողովոյ լուծման եւ Սահմանադրութեան վերաքննութեան.

Զօրավար Պուլանժէ ստիպողութիւն պիտի խնդրէ իւր առաջարկին համար.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 24 մայիս

Օսմանեան Պօնսօլիտէ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 5/8
3 » » » (վճռ.կնիքն)	110 1/4
» Բարիզի » (պանքայի)	22 85
» » » (վճռ.կնիքն)	22 92 ½

Դահեկան

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց.)	Սէրի Գ.	կ.	15 23
Գօրսայի գոցուելէն վերջը	»	»	15 23
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 24
Բարձրագոյն գին	»	»	15 24
Նուաստագոյն »	»	»	15 23
Կէս օրին	»	»	15 23

ԽՈՒԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	Գ. կ.	37 26
Այս առաւօտ	»	37 32
Կէս օր	»	37 35

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԻ ԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) 1862)	A	Սէրի	Գ. կ.	24 20
» 1860) 1863) 1872)	B	»	»	14 20
» 1865) 1869) 1873)	C.	»	» 0 ·	15 24

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4	24
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	» 7	17
Պանք տը Գօնսթ	»	» 6	30
Օսմ. Շիմէն տը Ֆէր	»	» 4	15
Թրամուէյ	»	» 465	
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	40 3/8	
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—	
Բաժնեթուղթ Լոտերիոյ	»	113	

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	... 100
20 Ֆրանքնոց	»	... 87 35
Անգլիական ոսկի	»	... 110 30
Բօլ Իմբէրիալ	»	... 90 20
Քրիմիջ	»	... 51 15
Ռուսական թղթադրամ	»	... 10 57
» արծաթ	»	... 73 80
Ֆիօրին	»	... — —
Մէճ. արծ. (տուրք.)	»	... 108 25
Վէշլիկ	»	... 103 20
Հինգնոց	»	... 103 20
Մէթալիկ	»	... 102 20
Թասֆիէ	»	... 11

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 յունիս ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ (գ.կ.)	98 15/16
Օսմ. » Սէրի Գ. բացուեցաւ	14 1/16
» » » գոցուեցաւ	14 1/16
» » » Ա.	24
» » » Բ.	14 3/8
» » » Գ.	13 7/8
Օթօման 1871	83 1/2
Փոխառութիւն 1877	95 1/2
Պանք Օթօման	10 5/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93 7/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	79 7/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	100 7/8
Տայրա Սանիէ	77
Տօմանիալ (փոխառ. Րօշիլտ) (գ.կ.)	99 5/8
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 462

Վիեննա, 4 Յունիս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 45
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

Բարիզ, 4 Յունիս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 ½ %	106
» » 3 %	83 07 ½
Օսմանեան Քօնսօլիտէ Սէրի Գ. բացուեցաւ	14 20
» » » գոցուեցաւ	14 25
» » » Բ.	14 25
» » » Գ.	14 25
Օսմանեան երկաթուղի	40 25
» Լէժիի բաժնեթուղթ	— —
Պանք Օթօման	521 25
Գրէտի Լիոնէ	586 25
» Ֆոնսիէ	1468 75
Բաժնեթուղթ Լիոնի	1252 50
Սուէզի ջրանցք	2173 75
Ռուսական 5 % 1877 ի	102
Իտալական Ռանթ	98 47 ½
Սպանիական (արտաքին)	71 1/8
Եգիպտական միացեալ	406 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	400
5 % Հելլենական	365
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 29

ՔԷՀՎԷՐԻ ԹԷՐՃԻՄԷ

Էզ ֆրանսէվի պէ Թիւրքի

Յօրինեց. — ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ԱՐԻԿԵԱՆ

Սոյն գործ կը ծառայէ պաշտօնական լեզուաց [illegible] գաղիերէնէ թուրքերէնի թարգմանութեան դիւրութիւն մը ընծայելու, որոյ վասն կը պարունակէ գաղիերէն գրուած այլ և այլ հատուածներ և գործածական նամակներ և այլք որոց ներքեւ ամփոփուած են բառերուն համապատասխան թուրք բառերն. Գին 100 փարայ. 1083 1—3

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 21 Մայիս

Ընտրողական Ժողովը, որ կազմուած էր վիճակիս Գաւառ. Ժողովոյ տեղացի քսան անդամներէն տասներկու հրաժարեալներու տեղ նորեր ընտրելու համար, թէ և մասնաւոր յայտարարութեամբ ծանուցած էր թէ՝ մայիս 22ին պիտի կատարուի քուէհամարը, սակայն նորոգ տնօրինութեամբ մը կը յետաձգէ զայն, ինչ ինչ պատճառներով, ինչպէս կ'ըսէ ի պաշտօնէ հրատարակուած ազդ. մը, մինչեւ ցնոր կարգադրութիւն.

Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ՝ այս պատճառներն են ազգային տրոց տումարի չփոթութիւններ և անկանոնութիւններ. Այդ տումարներու համեմատ կան հազիւ հազ քսանը հինգ տարին լրացուցած ազգայիններ որոց [illegible] տարուան ազգային տուրք կը պահանջուի, և կէսն ալ չափահաս անհատներ որոնք բնաւ չեն նշանակուած անդ. Ընտրողական Ժողովը նկատելով որ այս և ուրիշ այսպիսի չփոթութիւններ կարգադրելու համար ժամանակի կը կարօտի և միւս կողմէն ալ իր իրաւասութենէն դուրս է այն, կ'որոշէ խնդիրը ներկայել ազգ. Քաղ. Ժողովոյ և նոյնէն տրոց տումարներու կարգադրութիւնը կը խնդրէ, որպէս զի ըստ այնմ կարենայ ի գլուխ հանել իրեն յանձնուած պաշտօնը.

Ցայտնի է թէ՝ այն տնօրինութիւն, որով մէկ կամ աւելի տարի իւր ազգային տուրքը չվճարող ընտրող մը կը զրկուէր ընտրութեան իրաւունքէ, անցեալ տարի կատարուած երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ՝ բաւական դժգոհութիւն յարոյց ժողովրդեան մէջ, և անոր լուծումը պահանջելու համար իւր գլխաւոր առարկութիւններէն մին եղաւ. Սակայն և այնպէս մի և նոյն տնօրինութիւն այս անգամ ի կիր կ'առնուի և ժողովրդեան դժգոհութիւնը կ'աւելնայ, նամանաւանդ երբ տրոց տումարներու չփոթութիւնք ևս երեւան կուգան. Վասն զի կան մինչեւ անգամ ըսողներ թէ՝ քանի որ տումարներ չփոթ են, ինչպէս կարելի եղաւ անցեալ տարի ընտրութիւն կատարել՝ անոնց յենլով և այսու նախորդ ընտրութեանց ապօրինաւորութեան մասին ապացոյց մը ևս յառաջ կը բերեն.

Ինչ որ ալ ըլլայ, տուրքի խնդիրը պէտք էր նախ ձեռնհաս Ժողովէ մը անցնէր, ինչպէս է Գաւառ. Ժողով, և անոր մասին ծրագիր մը պատրաստուէր ու յետոյ գործադրութեան դրուէր. Բայց քանի որ Ընտրողական Ժողով մը, առանց իրաւասութիւն ունենալու, կ'ուզէ զայն իբր օրէնք սահմանել, բնականաբար թէ՛ դժուարութիւններու կը հանդիպի և թէ ժողովրդեան դժգոհութիւնը կը շարժէ.

Շատեր իրաց այս վիճակին մէջ՝ լաւագոյն կը կարծեն լուծում ամբողջ Գաւառ. Ժողովոյ կամովին հրաժարմամբ, և նորոգ ընտրութիւն ազատ քուէարկութեամբ, այսինքն առանց ազգային տուրքը վճարած ըլլալու կամ չըլլալու խնդիր յուզելու.

ԱՖԻՕՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 10 մայիս

Մեր արժանընտիր քահանաներէն Տ. Խաչատուր Հայր Տօնիկեան որ, ինչպէս կը յիշուի, անցեալ տարի Ս. Էջմիածին գացած եւ Վեհ. Հայրապետին շնորհացն արժանանալով՝ Խաչակիր աւագ քահանայի աստիճան ընդունած էր, եւ որ իւր բնածին պերճախօսութեամբ ծանօթ է, անցեալ մեծ պահոց մէջ շաբաթն երկիցս հոգեւոր քարոզներով մխիթարեց ժողովուրդն որ միշտ խուռն բազմութեամբ ներկայ էր.

Ս. Զատկի առթիւ եւս, ըստ սովորութեան, հանգանակութիւն կատարուեցաւ ի նպաստ աղքատաց, բայց արդիւնքն այս հեղու միայն 3-4000 դահեկան եղաւ, մինչ Ծննդեան հանգանակութիւնն արտադրած էր աւելի քան հարիւր քսան ոսկի։

—Ահաւասիկ վերջին տարւոյ մէջ տեղի ունեցած ծննդոց եւ ամուսնութեանց ճշգրիտ վիճակագիրը։

Ծնունդք՝

		արու	էգ
1886	տարւոյ	74	84
1885	»	92	87
1886	»	100	94
1887	» մինչեւ Հոկտ.	72	59

Ամուսնութիւնք՝

		կոյս ընդ կուսի,	այրի ընդ այրւոյ
1885	տարւոյ	32	2
1886	»	35	2
1887	»	50	4

Ըստ այսմ 1884ի սկիզբէն մինչեւ 1887 տարւոյ Հոկտ. ամսոյ սկիզբն 338 արու եւ 324 էգ ծնունդք պատահած են, եւ վերջին երեք տարւոյ մէջ 122 ամուսնութիւնք՝ որոց 5 այրի։

—Ամերիկա գաղթողներու մասին բարձրագոյն հրամաններ հասան տեղական իշխանութեանց, որպէս զի արգիլեաց, եթէ գտնուին, անցագիր չ'տրուի։

—Եղջերաւոր կենդանեաց եւ մանաւանդ ոչխարաց ծանուցեալ կոտորածին պատճառաւ, կառավարական հասութից ուղեգծի ճիւղն սովորականէն $^1/_3$ ի չափ նուազեցաւ։

—Ջմրան պատճառաւ ընդհատեալ բաղանեաց շինութիւնը կը վերսկսի ի մօտոյ, եւ որդէն ճարտարապետ մը յանձնարարուած է յիշմբր։

—Սէրայքէօյէն մինչեւ Տիննէր չոգեկառք բանեցնելու լուրը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց բոլոր գաւառիս մէջ, որ յարաբերութեանց եւ առեւտրական գործառնութեանց նոր ասպարէզ մը բացուած կը տեսնէ այս ձեռնարկի մէջ. ցարդ հինգ վեց օրէն միայն կը հասնուէր տեղէս Իզմիր. յայսմհետէ կարելի պիտի լինի հասնիլ երկու օրէն, երբ երկաթեայ գծերն երկարին մինչեւ Տիննէր ուստից տասն և վեց ժամ է տեղս։

—Ցորդ անձրեւք տեւեցին մինչեւ մօտ օրերս բոլոր գաւառին մէջ և դաշտորայք ողողեալ են ջրով. Ագար գետն որ անցեալ տարւոյ երաշտութեան օրերուն գրեթէ ցամքած էր, այժմ, յորդած, կ'ողողէ ու կը ծածկէ շրջակայ արտերն, յօրինելով լայնակայլակ ծով մը։ Ամէն տեղ, ուր վարուցանք կատարուած են, կանաչագեղ սաւան մը յաջորդած է ձմեռնային սպիտակ սաւանին, երկրագործի սրտին մէջ յոյսը վերածնած և զինքը հնչող թշուառութիւնն մեղմացած է. քիչ օրեր կը մնան նեղութեան. ընդհուպ կը բացուին առեւտուրք։ Արդէն սրմունք քիչ չատ սժնած են, 50էն իջնելով մինչեւ 30—35։

—Վերջին թգմարերով Իզմիրէն առնուած տեղեկութիւնք յոյժ աննպաստ են ափիոնի գնոց մասին. որք մինչեւ 70 իջած են, գինիք թոյլ են և խնդրանք դադրած. Պատճառը նոր հնձոց առատ լինելու հաւանականութիւնն է։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅՈԶԻԱՆԵԱՆ

Ծիշդ նոյն ժամուն՝ երբ կատարվում էր Րաֆֆիի տխուր յուղարկաւորութիւնը, քաղաքիս հայ հասարակութեանը գուժեց մի այլ բօթ—Նախընթաց օր կնքել էր իւր երկրաւոր կեանքը Մոսկովաբնակ հանրածանօթ Յովհաննէս Ս. Յոզիանեանը։ Ո՞վ չը գիտէ այս անունը. ո՞ր հայն չէ մտնաձայնոց անուն Յոզիանեանի օժանդակութիւնները յօգուտ ազգի, ո՞ր դպրոցը չէ արձանագրած նորան իւր նպաստողների կարգում, քանի՜ քանի եկեղեցիք օրհնում են նորա յիշատակը իւր առատ նուիրաբերութեանց համար։ Բայց ո՞րքան խրատական պիտի համարուին այդ մեծատան կենաց և գործունէութեան զանազան կողմերը, երբ մանրակրկիտ ուսումնասիրուի նորա 77ամեայ հոլոված շրջանը, նորա չքաւորութիւնից՝ փարթամութեան հասած դիրքը, նորա անյայտութիւնից՝ հռչակաւորութեան վերափոխուող առատաձեռն բարերարութիւնները։ Վերջին երկու դարերում հանդէս եկած մեր ազգի բարերարները եղած են յաճախ օտարութեան մէջ արիւն քրտինքով հարստութիւն վաստակած անձինք, որոնք յետոյ առատ ձեռքով իրանց աշխատանաց մի մասը նուիրել են յօգուտ ազգիս. այսօր ահա մի նոր ապացոյց ևս ունինք, որ Ծաճմիրեանների, Ռափայէլեանների, Մուրադեանների, Աղաբաբեանների, Լազարեանների և այլոց այսպիսեաց յաւէրժ յիշատակ թողնող անուանց շարքը տակաւին չարունակվում է մեր մէջ։

Ո՞վ էր Յովհաննէս Յոզիանեանը։—Զքաւոր ծնողաց որդի, Ներսիսեան Դպրանոցում քանական թուականներին ուսած մի երիտասարդ, որ այնուհետեւ դիմած է օտարութեան մէջ հաց վաստակելու, բայց որ իւր ինքնօգնութեամբ, իւր տոկուն աշխատասիրութեամբ, իւր խնայողութեամբ և չափաւորութեամբ հասնում է բարօրութեան։ Ո՞րքան խրատական կէտեր պիտի պարունակում լինի նորա այդ անցած ասպարէզը, նորա մինչեւ միլլիօնատէր դառնալու թափած ճիգը։ Առեւտրականութեան մէջ դրամ դիզելը մի յայտնի երեւոյթ է, բայց Յոզիանեանը հայ վաճառական դասի մէջ ամենի պարագլուխն եղաւ, ամենից առաջ գնացողն եղաւ իւր հարստութեամբ. Եթէ միլլիօնների չատութեան վրայ լինէր խօսքը, ահա, այս կէտը ցոյց տալով, մենք կը բաւականանայինք այսօր ասելով, որ չկայ այլ եւս Ռուսաստանի հայոց ամենահարուստ վաճառականը. Բարեբաղդաբար Յոզիանեանը, իւր մահկանացուն կնքելով, կենդանի թողեց մեր սրտերում, և նորա անունը ապագայ սերունդների մէջ երախտագիտութեամբ պիտի յիշուի. Ահա այստեղ Յոզիանեանը բաժանվում է լոկ հարստութիւն դիզող վաճառականների դասից և կանգնում է մի նախանձելի ճանապարհի վրայ. Այնուհետեւ թերթեցէք հայոց պարբերական հրատարակութիւնները այս երեսուն տարուայ միջոցում և տեսէք, թէ որպիսի առատաձեռն բարեգործութեանց մանեակ է կապում նա իւր կոթողի վրայ. Եկեղեցի, դպրոց, աղքատանոց, Աստուծոյ պաշտօնեայ, ուսանող, կարօտ, ծեր, չափահաս և մանուկ՝ ամենքեանք էլ ճանաչեցին նորա անունը և մենք մեծ աշխատանք պիտի գործ դնէինք, եթէ հարկ լինէր մէկ առ մէկ թուել այստեղ միմիայն այն նուիրատուութիւնները, որոնց մասին յիշուած է մեր մամուլի մէջ. Լինելով Նախագահ Հոգաբարձու Մոսկվայի Գասպարեան աղքատանոցի, Յոզիանեանը ամենաառատ նուիրատուներից մէկն է եղած մեր հասարակական ժողովարարութեանց մէջ և Զէյթունն ու Ալաշկերտը, տաճկաստանցին, ռուսահայցին և պարսկաստանցին — ամենքը իրանց դժբաղդ դէպքերում ճանաչել են այս մեծատան չը խնայող ձեռքը. Թող մայրաքաղաքներում կրթուած կամ կրթուող երիտասարդութիւնը ինքը վկայէ Յոզիանեանի հաչակի մասին, բայց Թիֆլիսի քանի մի տասնեակ չքաւոր ընտանիքներ միշտ օրհնութեամբ կը յիշեն, որ Յոզիանեանը առաջինը եղաւ խումբ խումբ երիտասարդների Մոսկվա տանող՝ այնտեղի ամենահամբաւաւոր արհեստագործներին մօտ արհեստ ուսուցանելու։

Յոզիանեանը սիրում էր իւր եկեղեցին և նորա ճանապարհորդութիւնը դէպի Ս. Էջմիածին վերածնեց նորա մէջ իւր ջերմ բարեպաշտութիւնը առ Մայր Աթոռն. Հոկտեմբերի 12ին 1874 թուին նա ուխտ եկաւ Ս. Էջմիածին և 15ին, վերադառնալու օրը, ժամոյց երջանկայիշատակ Գէորգ Կաթողիկոսին 10,655 րուբլի, խնդրելով ընդունել այդ գումարից՝ 2000 ր. Տաճարի վերանորոգութեան համար, 3000 ր. ճեմարանի մէջ մի որդեգիր պահելու համար և 5655 ր. յօգուտ վերանորոգած տպարանի (*). Բայց և սորանով չէ վերջացրած նա իւր օգնութիւնները Աթոռին։

Սիրում էր Յոզիանեանը և իւր Թիֆլիսը, սորա աղքատ և հարուստ հայ ազգաբնակութեամբ հանդերձ. Կուսանաց համեստ մենաստանի հովանաւորութեան ներքոյ նա հիմն դրեց օրիորդական դպրոցի. Գնելով հինաւուրց փարթամ Բեհբութեան իշխանների հայրական տունը, նա, ի յիշատակ իւր հանգուցեալ ամուսնոյ, հետըզհետէ ընդարձակեց իւր դպրոցը, որ այսօր օրինակելի դիրք ունէ և կարող է պարծենալ արդէն տուած պտուղներով. Բայց ո՞ր Թիֆլիս այցելող օտարազգի անգամ չէ կանգ առնում դիտելու Սիոնի եկեղեցւոյ դէմ կառուցուած աճագին կոթողը, որ իւր մօտ կէս միլլիօն րուբլիոյ արժողութեամբ և քանի մի տասնեակ հազարների եկամուտքով, Օգոստափառ Կայսեր բարեհաճութեամբ, մշտնջենապէս նուիրեց մեծատունը իւր բացած Մարիամեան Յոզիանեան օրիորդական դպրոցին։

Երախտագէտ էր Յոզիանեանը և դէպի իւր բարերարները. Տակաւին այս անցեալ յունվար ամսին նա ցանկացաւ անմահացնել իւր ուսուցիչ Ալամդարեանի անունը և 5000 ր. նուիրեց Ներսիսեան դպրանոցում, յանուն Ալամդարեանի մշտապէս մի որդեգիր պահելու։

Հեռու լինելով Մոսկուայից, ուր կտրուեցաւ այս պարտաճանաչ հայի կենաց թելը, տակաւին անկարող ենք մէկ առ մէկ թուել, թէ ո՞ր աստիճանի յաջողուեցան նորա և միւս բարի գիտաւորութիւնները, որոնց մասին, ինչպէս յայտնի է մեզ, նա հոգս էր տանում։

Եւ այսպէս, անյայտութիւնից յառաջ եկած Յոզիանեանը մեզ զարմացնում է ոչ իւր միլլիօններով, այլ իւր բազմաթիւ բարեգործութիւններով։

Մայիսի 13ին, հանդիսաւոր պատարագից յետոյ, Վանքի ընդարձակ պարտէզում կատարուած հոգեհանգստին, քաղաքիս հասարակութիւնը յայտնեց հանգուցելոյն իւր խորին երախտագիտութիւնը ամենայն յարգանօք և օրհնեց նորա մշտնջենական յիշատակը։

Երանի ազգային բարերարներին, բայց և երանի այն ազգին, որ և բախտագէտ է դէպի իւր բարերարները . . .

* *

ՄՈՍԿՎԱ, 14 մայիս

Ամսոյս 3-ին կատարուեց Յովհաննէս Ստեփանեան Յոզիանեանի թաղման հանդէսը. Պատարագին եկեղեցին լի էր բազմութեամբ, ինչպէս որ հանդիսականների մի մասը պարտաւորուած էր կանգնել եկեղեցու գաւթում. Ներկայ էին չատ օտարազգիք, բարձրաստիճան անձինք. Ժամի տասն եւ երկուսին յարգեց հանգուցեալի յիշատակը քաղաքիս կառավարչապետ Իշխան Դօլգօրուկօվը, որ, մտնելով եկեղեցի, անձամբ դրեց դագաղի վրայ մի չքեղ պսակ. տեղւոյս մի քանի բարեգործական հիմնարկութիւններ, որոնց անդամն էր համարվում հանգուցեալը, ուղարկած էին ներկայացուցիչներ. Պ. Սմբատ Շահազիզեան, Յոզիանեան և Գայեանեան վարժարանների ներկայացուցիչը լինելով, նոյնպէս զարդարեց հանգուցեալի դագաղը երկու փոքրիկ, բայց չատ գեղեցիկ պսակներով, իսկ նախընթաց օրը, այցելելով նորա ընտանիքին, ցաւակցութիւն էր յայտնած վերոյիշեալ հիմնարկութիւնների կողմից. «Արձագանք»ի աշխատակից Պ. Մ. Բարխուդարեան դրեց հանգուցեալի դագաղի վրայ մի մեծ չքեղ պսակ, որի ժապաւէնների վրայ հայկական գեղեցիկ տառերով գրած էր. «Ազգային լուսաւորութեան առատաձեռն հովանաւորողին— Արձագանք խմբագրութիւնից». Առ հասարակ դագաղը և նորա պատուանդանը զարդարած էին բազմաթիւ պսակներով, զանազան ծաղիկներով ու բոյսերով. Ի միջի այլոց, պսակներ էին ուղարկել Քութայիսի հայ հասարակութիւնը, տեղւոյս Ս. Ստեփաննոս եկեղեցու կուսանաց միաբանութիւնը. Ընդհանրապէս յուղարկաւորութեան հանդէսը չատ չքեղ էր և փառաւոր։

Անտարակոյս, Յ. Յոզիանեանի մահը հայ հասարակութեան համար չօշափելի կորուստ պէտք է համարած. Նա դեռ կենդանութեան ժամանակ նուիրած էր ազգին իւր կարողութեան մի խոշոր մասը. Սակայն վերջին տարին բարեգործութիւնը, կարծես, պահանջ դարձած լինէր նորա համար. Համարեա իւրաքանչիւր ամիս մի նոր նուիրատուութիւն էր անում. Արձագանքի արդէն հաղորդած էին, որ հայր Ստեփանէի Խորենացու աշխարհիկ թարգմանութիւնը տպագրելու համար նշանակել էր 2000 ր., ի նպաստ հրկիզեալ Զէյթունցիների նուիրել էր 1000 ր., Խորէն Լուսինեանի «Դասական կրօնագիտութիւն» վերտառութեամբ երկասիրութիւնը տպագրելու համար ուղարկել էր 1000 ր., Թաւրիզի ուսումնարանի համար գնել էր մի մամուլ իւր անհրաժեշտ պարագաներով 2000 ր. արժողութեամբ, ինչպէս որ պէտք էր սպասել, որ հանգուցեալի վերջին խօսքը նոյնպէս բարեգործութիւն պիտի լինէր, մանաւանդ որ վերջին ժամանակս նորա խօսակցութեան սովորական առարկան ազգն էր և եկեղեցին. Ինչ և իցէ, Պ. Յ. Յոզիանեանը իւր առատաձեռն բարեգործութեամբ անչուշտ գեղեցիկ օրինակ պիտի հանդիսանայ տեղւոյս միւս հարուստ վաճառականների համար. բարեգործութիւնն է միայն, որ կարող պիտի լինի զարդարել նոցա բարոյապէս աղքատ կեանքը. (Արձագանք)

(*) Այսօրերս սխալ հրատարակեցին մեր պարբերական թերթերը, թէ իբր Ս. Էջմիածնի տպարանը միանգամայն վերանորոգուած է ի հաշիւ Յոզիանեանի։ Այս գործում սկսած նոյն իսկ 1868 թուից ոչ պակաս խոշոր նուիրաբերութիւններ է արած և ս. Մկրտիչ Սանասարեանը։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 28 մայիս

Կարդացի այս երեկոյ Արեւելքի վերջին թիւերէն միոյն մէջ Տոք. Ռօպէնսօնի նամակն յորում ի մէջ այլոց կը խօսի նաեւ Վիէննայի Համալսարանին բժշկական ճիւղին վրայ. Ինչ ինչ սխալներ, արդիւնք հարեւանցի նկատողութեան մը զոր պէտք է ըրած ըլլայ իւր սակաւօրեայ ներկայութեան միջոցին ի Վիէննա, կուգամ ուղղել ներկայիւս.

Ա.—Ուղիղ է թէ բժշկական դասերը կը բաժանին գործնական և տեսական մասի. բայց չէ ճիշդ թէ տեսականն Համալսարանին և գործնականն Հիւանդանոցին մէջ կ'աւանդուին. Տեսական և գործնական միանգամայն կ'աւանդուին Հիւանդանոցին մէջ. Բացառութիւն մը կը կազմեն միայն տեսականի քննութիւններն որք կը կատարուին Համալսարանի մի յատուկ սրահին մէջ. Գործնական քննութիւններ, դիւրահասկանալի պատճառաւ, տեղի կ'ունենան հիւանդին անկողնոյն քով, Հիւանդանոցին մէջ.

Բ.—Բրօֆէսէօր Պիլրօթի յաթանը ներկայացուած է իբրեւ սպանդանոց, ուր անխիղճ «...»ներ, այսինքն օգնական բժիշկներ, բայց ո՛չ, ինչպէս ըսուած է, օգնական դասատուներ, մինչ հիւանդ մը պառկեցուցած կ'անդամահատեն, ուրիշ մը կը բերեն. Դասատու վիրաբոյժ մը չէ կարող զինքը թողուլ առաջնորդուիլ զգայականութենէ, (sentimentalité) երբ խնդիր է ի գործ դնել իւր արուեստը կամ պաշտօնը. Քիչ ժամանակի մէջ չատ ինչ ուսուցանելու փափաքը կրնայ երբեմն այդպիսի զգայականութիւնը վիրաւորող պարագաներ յառաջ բերել. և սակայն այդ պարագաներ չեն կարող մեղապարտ ընել ո՛չ դասատուն և ո՛չ ալ ուսանողն որոց միոյն պարտքն է ուսուցանել և միւսոյն ուսանիլ, զերծ ամեն զգայականութենէ. Բաց աստի, հազիւ ուրեք կը պատահի որ, երբ արդէն վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարուած է, ձեռնարկուի ուրիշի մը, առաջնոյն յաթանէն դուրս փոխադրուելէն յառաջ. Կանոն է որ միենոյն ժամանակի մէջ երկու գործողութիւններ չկատարուին.

Գ.—Խեղճ հայրենակիցն որուն կ'ակնարկէ Տոք. Ռօպէնսօն, պէտք է լինի Սուլթանեան՝ Իզմիրէն. Կը տանջուէր այնպիսի հիւանդութենէ մը որ չունէր փրկութիւն. Վերջին և յուսահատական փորձ մ'էր զոր ըրաւ Բրօֆ. Պիլրօթ և եթէ Սուլթանեան մեռաւ, երբէք չենք կարող ըսել թէ մեռաւ գործողութեան հետեւանքէն. իւր հիւանդութիւնը դատապարտած էր արդէն զինք մօտ մահուան մը.

Դ.—Ցաւալի է որ Տոք. Ռօպէնսօն հաւատ ընծայելով մի որեւէ ուսանողի խօսքերուն, լրջութեամբ կը հաղորդէ իւր ընթերցողներուն հետեւեալ բըստամբեցուցիչ տողերը.

«Պիլրօթ կնոջ մը փորը ճեղքած էր «և ինչ ինչ անդամները դուրս հանած. «գնաց հանգչիլ և ըսաւ. դեռ չը մեռա՞ւ.»

Ինձ անկարելի է ըմբռնել թէ Տոք. Ռօպէնսօն, իբրեւ բժիշկ, ինչպէս այս տեսակ թեթեւամտութեամբ կամ տըգիտութեամբ պատմուած տեղեկութիւններ չվարանիր ի գիր առնուլ և տալ հրատարակութեան.

Ե.—Արդիւնք նոյն հարեւանցի նկատողութեան, կը խօսի նոյն նամակի մէջ Վիէննայի Բրօֆէսօրներուն կարծեցեալ ընչաքաղցութեան վրայ. Ընչաքաղցութիւն չէ երբ Բրօֆէսօր մը իւր ծառայութեան լիովին վարձատրութիւնը կը խնդրէ, չատ անգամ մեծ գումարներ անչուշտ, ծառայութեան աստիճանին և հիւանդին դրից համեմատ. Այս իւր արդար պահանջն է. Հոս երբէք չպատահիր որ Բրօֆէսօր մը բուժելէ առաջ աղքատիկ անձ մը ծախել կամ գրաւի դնել իւր վերջին ինչքը զինքը վճարելու համար, ինչպէս դժբաղդաբար կը պատահի յԱրեւելս. Զքաւոր է անձն, կ'ընդունուի հիւանդանոցին մէջ և կը տարուի ձրի և ամենայն խղճմտութեամբ այն խնամքն որ, հիւանդանոցէն դուրս, պիտի արժէր իրեն մեծ գումարներ.

Եթէ մի քանի հայրենակից բժիշկներ բաժնուած են Վիէննայէ առանց համակրութեան, պատճառն այն է որ տեղեակ չլինելով գերմաներէնի, չեն կարողացած հաստատել մօտ յարաբերութիւններ բժշկաց հետ. Քանինե՛ր, ընդհակառակն, պատուասիրուած են, չ'գիտնալով հանդերձ գերմաներէն, երբ ներկայացած են Բրօֆէսօրին իրեն ծանօթ ուսանողի մը միջոցաւ. Տեսական դասերը բաց են ամենուն առջեւ, թէ՛ վճարողին եւ թէ չ'վճարողին. Գործնական դասերը սակայն չեն այդպէս և զարմանալի չէ որ մեր հայրենակից բժիշկներէն մուտքի տուրք պահանջուած ըլլայ.

Զ.—Տր. Ռօպէնսօն Վիէննայի դըպրոցի առաւելութիւնը կը գտնէ չատ մը տարօրինակ գործողութեանց կատարումը. Եւ վճռելի կը գտնէ այս առաւելութիւնը. Մասնագէտ-վիրաբոյժ մը պիտի չըներ այդպէս վճիռ մը. Մարդ պէտք չէ միայն Պիլրօթի հեղինակութիւնը լսած ըլլալ, այլ նաեւ այնմ ականատես եղած լինել, գիտնալու համար թէ մարդ ի՛նչ սխալ կը գործէ յայտնելով այդպէս գաղափար դատաստան մը. Այն վիրաբոյժներն որք գունդագունդ կը դիմեն ի Վիէննա Անգլիայէն, Ամերիկայէն և Ֆրանսայէն ուր կան Թուրքիոյ վիրաբուժական Բ...էն անհամեմատ բարձր վիրաբուժական բլինիքներ, կը միան աստ երկար ժամանակ ուսումնասիրելու համար, բացայայտ կ'ապացուցանեն թէ Վիէննայի վիրաբուժութեան տեղեկութեան համբաւն արդար և հիմնեալ է.

Է. վերջապէս ուղիղ չէ Տր. Ռօպէնսօնի կարծիքը, թէ ուսուցիչէն և դըպրոցէն աւելի ուսանողէն կախեալ է լաւ բժիշկ լինել. Ճշմարիտ է թէ ամենալաւ ուսուցիչ և ամենալաւ վարժարան ոչ ինչ օգուտ ունին, երբ ուսանողը չաշխատիր. Բայց ուսանող մը երբէք չէ կարող լաւ բժիշկ լինել, իւր աշխատասիրութեամբ և տաղանդով հանդերձ, երբ չունի հմուտ ուսուցիչ, ո՛չ ալ լաւ կազմակերպեալ վարժարան. Երբ, օրինակի համար, այդ վարժարանի մէջ գիտութիւնը կ'աւանդուի դեռ այն կերպով որով կ'աւանդուէր ասկէ 30-40 տարի յառաջ. Երբ նոր գիւտեր, արդիւնք նոր փորձերու, կը միան անծանօթ. Երբ անդամազննութիւն և բնախօսութիւն կ'աւանդուին միայն չատ թերի, բնական է որ այսօրուան ուսանողը վաղիւ դառնայ միայն մի վատ բժիշկ.

Վ. ՎԱՀՆՈՒՆԻ

ԱՂԻ ՋՐՈՅ ԼԻՃԸ

ՈՒՍԹԸՐ, 16 մայիս

Եուդայ կամ մօրմոններու երկիրը Միացեալ Նահանգաց խմբակին մէջ մտնելու վիճակին հասած չէ տակաւին, ուստի և անկազմ երկիր մ'է հարիւր յիսուն հազարի չափ բնակիչներով որոց մեծ մասն մօրմոնաց կրօնին հետեւողներ են և բազմակին. Եուդայ երկրին մայրաքաղաքն է Սօլթ Լէյք կոչուած քաղաքն որ իւր անունը կ'առնէ քաղաքէն տասն երկու մղոնի չափ հեռաւորութեամբ խիստ աղի ջուր պարունակող լճէ մը Սօլթ Լէյք կամ Աղի Ջուր քաղաքն քսան և մէկ հազարի չափ բնակիչ ունի և է յոյժ գեղեցիկ քաղաք, լայն և մաքուր փողոցներով, ծառազարդ հրապարակներով և հոյակապ չէնքերով որոց ամենէն նշանաւորն է Մօրմօն աղանդաւորաց տաճարն, որուն յարկին ներքեւ տասն և հինգ հազար հաւատացեալք չատ դիւրութեամբ կրնան երկրպագել. Սոյն աղօթատեղի երգէոն մը ունի որ հսկայութեան մասին աշխարհի մէջ գոյութիւն ունեցող մեծ երգէոններուն մէջ երկրորդ տեղ մը կը գրաւէ և է յոյժ մեծածախս գործի մը. Սօլթ Լէյք քաղաքն՝ 1847ին հիմնարկուած է Պրիկամ Եանկ անուն Մօրմօն մարգարէին ձեռօք, որուն յաջորդներն են իշխան և տէր ամբողջ Մօրմօն աշխարհի. Մօրմօնաց քաղաքն պարզ ուխտատեղի մ'է կարծես. ամեն օտարական որ նիւթական կարողութիւն ունի մէկ քանի հարիւր տոլար ծախք ընելու ճանապարհի երթեւեկութեանց՝ անպատճառ պիտի այցելէ Եուդա երկիրն և աղի ջրոյ քաղաքն. այնչափ հրապուրիչ է սորա անունն և համբաւն.

Ասկից տասն և հինգ տարւոյ չափ առաջ Ճէյմս Վիքամ անուն գլխաւոր անգլիացին այցելելով Աղի Ջրոյ լիճը, կը գիտէ թէ լճի ջուրն այն աստիճան աղի և թանձր է որ ձկունք կարող չ'ն ապրիլ անդ, այլ կը կարծէ թէ կարելի է կենդանութիւն ունենալ այդ լայնատարած ծովին մէջ եթէ աղի ջուրի մէջ ապրելու յարմարութիւն ունեցող կենդանիք գտնուին. Աղի ջրոյ լիճն պարզ ծով մ'է գրեթէ, որուն երկայնութիւնն է եօթանասուն և հինգ անգլիական մղոն և լայնութիւնն երեսուն կամ քառասուն մղոն. իսկ խորութիւնն՝ ծանօթ տեղերու վրայ մէկ մղոնէ աւելի խորութիւն ցոյց տուած է. Սոյն լճին մէջ կետ ձուկ (պալէնա) ունուցանելու խորհուրդն վերոյիշեալ անգլիացւոյն կը պարտի մարդկութիւնն. կետ ձուկն ինչպէս որ յայտնի է կենդանեաց մէջ ամենէ երկայնակեացն և ամենէ մեծն է. Իրօք մէկ քանի ամիս առաջ նահանգիս ծովեզերքը ցամաք խնող մի կետ՝ ի տես հասարակութեան դրուելու համար Պօսթօն տարուած ժամանակ քաղաքէս անցնելով երկու օրի չափ մնաց որպէս զի քաղաքին բնակիչներն ալ առիթ ունենան այցելել այդ հսկայ կենդանւոյն մասնաւոր մուտք մը վճարելով. Շոգեկառաց միջոցաւ զրկուած ծանրակշիռ պարունակ յատուկ տափարակ չորս կառքի վրայ տեղաւորած էին հրէշն երբ գնացինք տեսնել զինքը, որուն երկայնութիւնն էր աւելի քան հարիւր ոտնաչափ և որուն հասակին համար կ'ըսեն թէ եօթ հարիւր տարեկան է այն. Չափազանցութիւն կարելի է, այլ կետ ձուկ որսալու փորձութիւն ունեցող ձկնորսք և նաւաստիք կը հաստատեն թէ կետ ձուկն մինչեւ չորս հարիւր տարի կ'ապրի. Ահա ճիշդ այս ձուկն էր՝ ըստ անգլիացի գիտնականին՝ որ կարող պիտի լինէր Սօլթ Լէյք կոչուած ջուրերու մէջ ապրիլ և բազմանալ.

Պարոն Ճէյմս Վիքամ իւր իսկ ծախքով երկու կետ ձուկ բանել կուտայ ոչ Պէհրինկի նեղուցին մօտ տեղ մը, ուր կետք իրենց ձագերը կը թողուն որ սնանին. Կենդանիք յատուկ շինուած մեծ սնտուկներու մէջ դրուելով կը տանին Սան-Ֆրանչիսքօ, ուրկէ շոգեկառքերու միջոցաւ կը զրկուին Սօլթ Լէյք լճին ինչպէս որ ըսինք տասն և հինգ տարի առաջ, և յետ բազմաթիւ ձախողութեանց կը յաջողին երկու հրէշները լճին մէջ արձակել. Ըստ մեզ զարմանալի գաղտնիք մ'է թէ ի՛նչ պատճառաւ մինչեւ այսօր տեղեկութիւն չէր տրուեր աշխարհի սոյն երկու կետերու վիճակին վրայ եթէ կենդանի էին, կամ պատճառներու մասին, եթէ կորսուած էին, սպասելով որ պարոն անգլիացին վերստին այցելէ Եուդայի երկիրն և Մօրմօնաց մայրաքաղաքին մօտ ջրային կենդանեաց գոյութիւնը ծանուցանէ աշխարհի. Իսկ այս է որ կը պատահի այս օրեր. Ցնծեալ պարոնի հետաքրքրական խուզարկութեանց չնորհիւ, առաջին անգամ գալով ամեն ընթերցող կը տեղեկանայ թէ Սօլթ Լէյքի մէջ թողուած կետ ձուկերու երկայնութիւնն է վաթսուն ոտնաչափ, երեսուն թօնօյի չափ հաւանականութիւն ունեցող կշիռով.

Անգլիացի գիտնականին այս վերջին գիւտն որ հինգ օրի չափ տեւած է, մեզ կուտայ սա ուրախառիթ լուրն եւս թէ այդ նախնական կետեր ո՛չ թէ միայն աճած այլ և բազմացած են. տասն և հինգ տարուան մէջ երկու երեք հարիւրի չափ եւս ձագեր ծնած են՝ որոց նորածինն ունի քսան ոտնաչափ երկայնութիւն, իսկ մայրերու տրամագիծն է 30 ոտնաչափ.

Այս է որ կ'ըսեն—աճեցէք և բազմացարուք և լցէք զծով. Պարոն Ճէյմս Վիքամ գիտնականին ընդհանուր մարդկութեան ըրած ծառայութիւնը լաւ ըմբռնելու համար հարկ է յիշել թէ սովորական չափով կետ մը տասն և հինգէն մինչեւ քսան թօնոյ զուտ ձկան իւղ կուտայ. աւելի ի զատ նաեւս նորա ոսկրոտիքն, կաշին և ներքին գործարանաց մեծ մասն արուեստական այլ և այլ ճիւղերու մէջ չատ կը գործածուին և չատ կը փնտռուին. Ասկէ ի զատ ամեն տարի կետ որսալու համար Կրինլէնտ կամ Պէհրինկի նեղուցը գընացող հարիւրաւոր նաւերէ չատեր ամբողջովին կը կորսուին սոյն ծովերու փոթորկալից վիճակի պատճառաւ. Նաեւս կետն սպաննելու և նաւուն մէջ առնելու վտանգալի գործողութեանց զոհերն անթիւ են ամեն տարի, որոց բոլորը մասամբ կը վերջանայ չնորհիւ պարոն գիտնականին և իւր բարձր հանճարի և անձնուիրութեան.

Մ. ԹՕՓՀԱՆԵԼԵԱՆ

ՄՕՆԴԷ-ՔՐԻՍԴՕՅԻ ՈՐԴԻՆ

(Շարունակութիւն Մօնդէ-Քրիսդօ վէպին)

Ժիւլ Լէամինայի սոյն գործին առաջին հատորն արդէն հրատարակած ըլլալով, չարունակութիւնը մեր կամքէն անկախ պատճառներով դադարած էր ժամանակէ մ'ի վեր. այս անգամ կը վերսկսինք հրատարակել Բ. եւ միւս հատորներն ըստ առաջնոյն մեծադիր մաքուր տպագրութեամբ եւ ընտիր թարգմանութեամբ. Մեր կողմանէ ամեն միջոց ձեռք առնուած եւ ամէն զոհողութիւն յանձն առնուած է ըստ կարի միացեալ հատորներն անընդհատ հրատարակելու համար. կը մնայ միայն մեր պատուարժան բաժանորդաց եւ ընթերցողաց նիւթական քաջալերութիւնն որոյ մեծ պէտք կայ այսպիսի գործ մը ի կատար հանելու համար.

Ա. Հատորը կազմեալ որ ասկէ առաջ 15 ղրշ. կը ծախուէր, այս օրուընէ սկսեալ պիտի ծախուի 10 ղրշ. բոլոր հայ գրավաճառաց քով.

Մէն մի հատորի բաժանորդագինը կանխիկ 10 ղրշ. է.

Շաբաթը 16 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ 3 փռամ պիտի հրատարակուի անընդհատ. մէկ փռամ պիտի ծախուի 40 փարայ. 6 փռամի համար 5 ղրշ. բաժանորդագինն պիտի ընդունուի, թերթով գնողաց դիւրութիւն ըլլալու համար.

Տպագրութիւնն եւ թուղթն առաջին հատորէն աւելի ընտիր ըլլալով պիտի հրատարակուի «Արեւելք»ի տպարանը.

Մասնաւորապէս պիտի ծախուի Ռուսաստանի եւ Կիպրոսի. գաւառներէ թերթ առ թերթ չուտով ստանալ ուզողները պարտին վճարել փոստի ծախքը. մէկ հատորի համար փոստի ծախքն է 3 ղրշ. Ռուսաստանի համար 1·40 ռուբլի. 10 բաժանորդագին ղրկողին 1 օրինակ ձրի կը տրուի.

Մեր բաժանորդներէն կը խնդրենք որ իրենց ընկալագիրը մեզ ներկայացնելով նորոգեն զայն եւ անոնք որ Ա. հատորն պակաս թերթ ունին, առանձին մեզմէ կամ թերթերը վերադարձնելով կազմեալ հատորն առնուն. իսկ անոնք որ պարտք ունին, հաճին վճարել փութով.

Ասոր վերաբերեալ նամակ և դրամ պէտք է ղրկել ուղղակի մեզ հետեւեալ հասցէով.

Զարեհ Թորոսեան Պօլիս մեծ մաքսատան կարգ թիւ 46 ուր է կեդրոնատեղին վաճառման եւ բաժանորդագրութեան.

Հրատարակիչ «Մօնդէ-Քրիսդօյի որդին» վէպին

13/25 մայիս 88 ԶԱՐԵՀ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Կ. Պօլիս 1795 2—2

Համպուրկի, Պրիւնսվիքի ու Սաքսոնիոյ աշխարհահանօթ մեծագոյն վիճակահանութեանց Առաջին կարգերը պատրաստ ըլլալով կը ծանուցանեմ Մեծ-արգոյ գնորդաց որ ուղղակի Ղալաթիա Քօմիսիօն խանին դիմացը թիւ 9, Ղ. Փ. Զօրուրեան դրամատունին դիմելով հետեւեալ խակական գներով ստանան.

Համպուրկի ամբողջ լօզ 100 ղրշ. կէսը 50, քառորդը 25, ու $^1/_8$ը $12^1/_2$ ղրշ. ոսկեգրամ. Պրիւնսվիք ամբողջ լօզ 128 ղրշ. կէսը 64, քառորդը 32 ու $^1/_8$ը 16 ղրշ. ոսկեգրամ. Սաքսոն ամբողջ լօզ 250 ղրշ. կէսը 125, $^1/_5$ը 50, ու $^1/_{10}$ը 25 ղրշ. ոսկեգրամ.

Վերոյիշեալ երեք տեսակ վիճակահանութեանց մասնակցողաց ընդամենը 145300 թիւերու, 4 միլիոն 678 հազար ֆրանքի պատրաստել՝ գումարը անպատճառ պիտի բաժնուին, որոնցմէ չատեր 500,000, 300,000, 200,000, 100,000, 80 000, 50,000, 40,000, 30,000 ական մարքեր ու խումբ մը թիւեր 20,000, 15,000, 10,000, 5,000, 2,000, 1,000 ական մարքերէ զատ մնացեալներն նաեւ ամբողջ վճարուածնին պիտի ստանան անպատճառ, որով այս վիճակահանութեանց աննման բաղդաւորութիւնն իրենց դարաւոր չարունակութեամբը հաստատուած է.

Ցառաջիկայ յունիս 2/14ին տեղի պիտի ունենայ Համպուրկի Առաջին կարգի վիճակահանութիւնը, ուղղակի ստորագրելոյս դիմելով կ'առացուի, նաեւ գաւառներէն փոխարժէքնին միասին խրկուած յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը կատարուին.

Ղալաթիա Քօմիսիօն խանին դիմացը թիւ 9.

Ղ. Փ. ԶՕՐՈՒՐԵԱՆ

1702 1—4

ՍԳՈԴԻ ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 24 սեպտեմբեր 1885

Պարոնայք Սգոդ եւ Պոուն,

Քանիցս գործածեցի Սգոդի օշարակն և համոզուած եմ թէ այս պատրաստութիւն սփրայօժար կը խմուի և դիւրաւ կը մարսուի տկար ստամոքս ունեցող մարդոցմէ և մանուկներէ, որոց համար անհամեմատ օգտակարութիւն մ'ունի իբր կազդուրիչ և մանաւանդ տղայոց ճռզածութեան բուժման մէջ.

ՏՐ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԱԿՈՒՍԴՕՆԻ

Մասնագէտ Ճռզած և տձեւ մանկանց Հիւանդութեանց

1691

ՏՕՔԹԷՕՐ ՏԱՏՈՒՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ կոկորդի, ականջի, քիթի, բերանի և վիզի ամեն տեսակ հիւանդութեանց, Վ. ԿԱՅՏԵԱՆ փարիզի, Լոնտրայի և Վիէննայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ, ՓՈՐՁԱՌՈՒ Եւրոպիոյ երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ, Մայրաքաղաքս վերադարձած լինելով, իւր բնակութիւնն հաստատած է ի Մեծ Փողոց Բէրայի, թիւ 447 տունը, կից Ռուսիոյ Դեսպանատան, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ կէսօր և կիրակիներէ զատ ամեն օր ժամ 2 է մինչեւ 5 (ր. ե.) Պոլսոյ կողմը, Պաղչէ-Գափու, Համիտիյէ-Ճատտէ, Թիւրպէլին դիմաց, թիւ 8, ուր չորեքչաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ. 7179

ԾԱԽՈՒ ԱԺԱՆ ՏՈՒՆ ՄԸ

Ի Քրնալը կղզի, Համիտի օղլու փողոց, Սուլթանիյէ ճատտէսին, 19 կանգուն երեսով եւ 50 կանգուն խորութեամբ տարածութեան վրայ, փոքր պարտէզով, երկյարկ, 5 սենեակով, խոհանոցով եւ անուշ ջրհորով թիւ երեք տունը կը ծախուի.

Գնոյն եւ մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ի Կ. Պօլիս, Վարագձի խան փողոցը թիւ 38, սեղանաւոր Յարութիւն էֆ. Քօլօլեանի. 1723 7—8

ՔԱԹԱՐԼԱԶՄ

ՏԷ ՊԷԼ ՏԸ ՆԻՒԻ

(ԿԷՃԷ ՍԷՖԱ ԼԱՔԱՍԸ)

Այս դեղն, զոր պատրաստած է Բարիզի երեւելի քիմիագէտներէն Պ. Ֆէպիւս Քարքէն, կը լնէ բոլոր մուկները. Կը վաճառուի Բեւչիւքեան եղբարց դեղարաններն ի Պօլիս կամուրջին գլուխը թիւ 77 և ի Բերա Մեծ-Փողոց թիւ 168. Իւրաքանչիւր տուփի գինն է 5 դրուշ.

1786 5—6

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ — **ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ**

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946 — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348

ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788,964 — ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱՆՏԻՄԻԿՐԷՆ

ՏՈՔԹՈՐ

ԱԼՔՈՒԷԻ

Անմիջապէս կը բուժէ գլխու ցաւն, ինչ ըլլայ պատճառը.

Ընդհանուր կեդրոնատեղի ՊՐՁԼ եւ ԸՆԿ. 47, փողոց Գեպուռ, Բարիզ։

Գլխու ցաւն, այն ահռելի հիւանդութիւնն, որ սովորական է անձանց համար որք գիտեն անոր անտանելի ցաւերն եւ յաճախակի կրկնումները, վերջապէս գտաւ իւր դարմանը.

Տոքթոր Ալքուէի (ի Մոնբէլիէ) կը պարտինք այս ճշմարտին գեղին գիւտն։ Յաջողութեամբ ի գործ դրած է զայն հազարաւոր պարագայից մէջ.

Այս նոր դեղին զօրութիւնն է անմիջապէս փարատել, առանց անպատեհութեան եւ վըտանգի, Գլխու ցաւու և Ջղախտութեանց չարչարանքը։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է Պ. Պէլլիս, վաճառական, Ցնտըքեան խան, Պոլիս, ինչպէս եւ Պ.Պ. Ն. եւ Զ. Քանզուք եղբարք. Ցոլքոս Սպալիօ, Պ. Անտօնասիադէս ի Բերա, Ս. Գասպարեան ի Ղալաթիա, Տ. եւ Մ. Մեգերէ. Քիւչիւքեան եղբարք, Վ. Քասապեան, Փ. Ալեքեան ի Պոլիս, եւ Արմէն Էրկան ի Գատըգիւղ. 1793

ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹՈՒԻՂ

Իփոփոսֆիթ ով լայմ և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կարին չափ ախորժահամ է.

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։ Գործակալութք են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս։ 1691

ՍՏԻՆՖԷԼՏԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

(ՍՊՐԱՋ)

ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի

Մ. ՄՈՐԻՋԻՕ ՖՐԱՆՉԷԼ

Վոյվոտա, Վիզալիս խան, Ղալաթիա, Էլպիկ խանի քով

ՍՏԻՆՖԷԼՏի գործարանն, որ կը գտնուի ԿՐԱՉ քաղաքին մէջ (Խարբիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մ՚է 1852ին հիմնեալ, եւ Աւստրեւհունգարիոյ միւս գարեջրի գործարանաց արտածման մէջ առաջին տեղը կը բռնէ։

Ստինֆէլտի գործարանն 1887ին արտահանած է 45,000 հեկթոլիտր։ 1684

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՊԻՏԱԲԼՍԹ

ՀՈՆԳԱՐԻՈՅ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօմէն Րօթարոր

» Ընդհանուր գործակալ և քննիչ. Մ Նազարէթ Սագրեճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալէօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամլամայեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնեա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անունով ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ՚ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ամէնքդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մ՚է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արդիոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վճռականութեան մասնաւոր առաւելութեան որ մէն մի տարի Պիւտաբէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամեն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Կանոնաւոր Աւստրիա-Հունգարական կառավարութեան Պաշտօնական Ներկայացուցիչներէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկառելի գումար մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Տոքթոր Այէրի Չէրրի փէքթօրալը բաղկացնող նիւթերը թէ յԱմերիկա եւ թէ ի Պոլիս հրատարակուած են, ուզողը կրնայ մեր մաղազայէն դեղագիրը ստանալ։ Բժիշկներն իսկ կը յանձնարարեն այս դեղը հիւանդներու։ Եզական դեղ ու դարման է հարբուխի, հազի եւ կոկորդի ու կուրծքի հիւանդութեանց. Բազումք վտանգաւոր հիւանդութենէ ազատած են սորա միջոցաւ։ Նոր սկսած թոքախտը կը բուժէ եւ յառաջացեալ թոքախտ ունեցողներու նեղութիւնն ամենայնիւ կը մեղմացնէ։ Դեղավաճառք կը ծախեն։ Այէրի Չէրրի Փէքթորալը հարցունելու է։ Կեդրոնատեղին է Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունն որ ի Ղալաթիա։

Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայէն նոր եկած ոսկեզօծ իրեր որք գրեթէ ոսկւոյ նման անեղծական են ու գինացիուն, ինչպէս են թանոցի ու կուրծքի կոճակներ, ժամացոյցի շղթայք կանանց եւ արանց համար, պռոշներ, մանեակներ, օղեր և այլն։ Եկած է նաև նորելուկ քարիւղի լամբաներ 60 եւ 80 ճրագի լոյսով։ Ընտիր կարի մեքենայներ։ Մեքենայով կարելու յարմար կակուղ մատամաշներ։ Նորանոր Ամերիկայի գեղեցիկ ժամացոյցներ, եւ այլ ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ բազմատեսակ վաճառք որք չափաւոր գներով կը ծախուին։ 581

Արտօնատէր   Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Լուսնոտութիւն, Խողհիւ, Մկնաձըգութիւն, Ողնածուծի հիւանդութիւնք, Գլխու պտոյտք, Ուղեղի յոգնութիւն Գլխացաւ, Քնատութիւն ապահովապէս կը բուժին

ՀԷՆՐԻ ՄԻՒՌԻ ՕՇԱՐԱԿՈՎ

15 տարուան փորձառութիւն Բարիզի հիւանդանոցաց մէջ

ԲԱԴ եւ ՍԻՌՕ

Տ'ԷՍԳԱՌԿՕ ՏԸ ՄԻՒՌ

ՀԱՐԲՈՒԽը, կոկորդի եւ կուրծքի տկարութիւնք, կապուտ հազն եւս անպատճառ կը բուժին

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղագործական Միթրիտոյին, 35, Մեծ փողոց Ղալաթիոյ։ 1133

La Compagnie d'Assurences La Mannheim ET La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ՚ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւն ապրանք ծրարներ, որք յանձնուած են ամենայն թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 Ֆրանք։

Կ՚ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղիով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼՐՊԷ ԵՒ ՎԻԳՏՈՐ ՈՐԴԻ

1132 Ընդհանուր Գործակալք է Կ. Պոլսոյ այս երկու Ընկերութեան

PAPIER WLINSI

ՎԼԷՆՍԻԻ ԹՈՒՂԹ

ՎԼԷՆՍԻ Թուղթին տհաճին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց, Հարբուխ, Պրոնշիդ, Կոկորդի ցաւ, Յօդացաւ։ Իւր գործածութիւն շատ պարզ եւ դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

Բարիզ, Փ. Վիոլէն եւ ընկ. 31, Սէնի փողոց։ Կը գտնուին ամեն դեղատանց մէջ։

Պահանջել ՎԼԷՆՍԻ անունը։ 113

Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէյլէմէզ պողոտ) Ղալաթիա
32, Մահմուտիյէ փողոց)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՔ — ԵՐԿԱԹԵՂԻՆՔ ՇԻՆՈՒԱԾՆԵՐՈՒ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, ձուլածոյ և թափծու երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՁՄԻՆԵՆԵՐ

ԲԷԴՐՈԼՈՎ, ՏՕՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԿԱՀԵՐ

Ոռոգութեան գործիքներ, Աւազանի շատրուաններ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

Հայկական պահարան Սառցարան Քրէմիեռ Օտը ռեյցի գործիք վերնիք և ներկ

Մառանի նիւթեր Գինւոյ մամուլներ Լոգարան Տուչ

ԹՈՐԱՆՆԵՐ ՆԱՐՏ-ՈՒՈՂԵՐ — ՋՐՀԱՆԻ ԴԻՒՐԱՏԱՐ ՀՐՇԷՋ ԳՈՐԾԻՔ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՁԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպիոյ նմանօրինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամեն տեսակ լոգարան և տուշ կը գտնուի ստամոքսի, լեարդի, միզական գործարանաց, ստամոքսային, յօդախտային, խոռոչային հիւանդութեանց բուժման համար։

Ամեն օր՝ մայիս 15էն մինչեւ սեպտեմբեր 15՝ թատրոն և նուագահանդէս ի Քազինօ.—Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ.— Ընթերցարան.—Տիկնանց վերապահեալ սրահ.—Խաղուց, խօսակցութեան և դաշնամուրի սրահներ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Պուլվառ Մոնմարթր, 8, Փարիզ։ 670 3—10

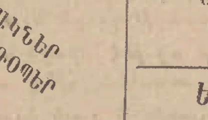

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
Քանոբուս	4200	Մեֆիսթօ	300
Յէքոռ	4000	Օսայրիս	30 0
Օրմեսի	4000	Նեքթի	3000
Ինգրիս	3250	Բերօս	3000
Փիլա	3250	Լօֆա	800
Մեմֆիս	3250	Օքինա	800
Թաքիմի	3250	Սեռի	700

Դիմել առ Փ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ռուիթոյլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

1591 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրբոլ

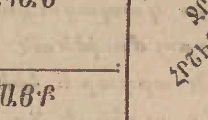

ՊԱՊԱՅԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլէ, Միջերկրականի և Օվկիանոսի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք
Այս Օֆիս	3,000	Պէզօ
Երուսա	2,500	Բովիա
Աֆռիկա	2,500	Փորթուկալ
Լոքանիա	2,500	Ռուսիա
Մասետոնիա	3,500	Մարչ
Բուլկէրիա	2,800	Զօթերրի

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով փոխադրութիւններ կ՚ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐՕ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

1388

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1888 Մայիս 2 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ Յունիս 2

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջէ ելնող շոգենաւաց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 40	Եէնիքէօյ. Մէգարպ. Պէօյ. Թարապիա Եէնիքէ. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	19
1 —	Եէնիմ. Մէգպ. Պէօ. Թար. Եէնիքէ. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	17
2 30	Եէնիմ. Մէգարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիքէ. Ըմէն, Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	28
4 15	Ա. Գավագ Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյ. Թար. Եէնիքէ. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	34
5 30	Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիքէ. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	32
7 —	Եէնիմ. Մէգարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բ. Կավ. Եէնիքէ. Միրկ. Գանլըճ. Բ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արն. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պէշիք. Իւսք.	23
8 15	Գավագ Եէնիմ. Մէգ. Պէօյ. Թար. Եէնիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արն. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.	20
10 —	Մէգարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Արն. Օրթագ. Պէշ.	28
10 50	Մէգարփուրնիէն ուղղակի կամուրջ	21

Անատոլու-գավագէն կամուրջ ելնող շոգենաւաց ժամերը

11 —	Եէնք. Ըմէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	22
11 15	Պէպէք Արն. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	28
12 —	Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.	32
12 40	Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գապ.	34
1 20	Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.	23
2 —	Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք. Գապ.	32
2 45	Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.	21
4 30	Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ.	22
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	34

Ասիական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւաց ժամերը

11 45	Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ.	23
12 10	Պէյքօզ Բաշլաղ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.)	2
12 50	Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիկթաշ	21
2 —	Եէնիմ. Մէգարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյք. Բաշլաղ. Զուպուզ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզգ.	20
2 —	Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյ. Գուզգ. Պէշ.	19
4 15	Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Իւսք.	19
5 15	Պէյք. Բաշլ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք.	17
9 —	Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ Բաշլ. Գանլըճ Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ Պէյլէրպէյ Գուզգ. Իւսք. (Կիրակի և տօնական օրերը Զուպ.)	2
10 30	Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ Ուղղակի կամ.	22

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզեր երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

1 —	Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ	28
2 15	Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյուքտ. Մէգարպ. Բ. Ա. Գավագ	34
2 45	Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշլ. Պէյք. Թարապ. Պէօ. Մէգ. Եէնիմահալլէ	23
4 —	Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Եէնիմ.	32
5 40	Գապաթ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ըմէն. Եէնիք. Պէյք. Թարապ. Պէօ. Մէգր. Եէնիմ. և Գավագներ	20
7 —	Պէշիք. Իւսկ. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկէօ Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք.	2
8 30	Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մէգար. Պէօ.	28
9 40	Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնք. Թարպ. Պէօյ. Մէգարպ.	21
10 30	Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ըմէն. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյի. Մէգար. Եէնիմ.	19
11 —	Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէգարպ. Եէնիմ.	20
11 30	Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Ըմէն. Եէնիք.	22

Կամուրջէն Անատոլու-գավագ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 45	Ուղղակի Անատոլուգավագ	23
1 20	Ուղղակի Պէպէք	32
2 10	Ուղղակի Անատոլուգավագ	21
3 30	Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք	22
10 —	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վ. Գավագ երթող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	34
10 45	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք	23
11 35	Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք	34
12 —	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ.	21

Կամուրջէն Ասիական եզեր երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

1 25	Ուղղակի Գանտիլլի	19
3 30	Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Զուպուզ. Բ. պօղաճ Պէյք.	17
3 40	Ուղղակի Գանտիլլի	19
9 30	Պէշիկթաշ, Գուզգունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	22
10 —	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Զուպ. Բաշլաղ. Պէյք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէգարպ. Գավագլար	17
10 45	Պէշիք. Գուզգ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտիլլի Պէպէք (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	32
11 15	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշլաղ. Պէյքօզ	2
11 45	Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք	28

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 30	5 45 Պէշիք	12 —	7 5
12 15	6 20	12 45	8 15 Պէշիք
1 —	7 5	1 30	9 —
1 45	8 15 Պէշիք	2 15	9 35
2 30 Պէշիք	8 50	3 — Պէշիք	10 10 Պէշիք
3 15	9 30	3 45	10 40 Գզ.
4 —	10 — Պէշիք	4 30 Պէշիք	10 30 Ֆէրպ.
4 30 Ֆէրպօթ	10 — Ֆէրպ.	5 —	11 10
4 30 Պէշիք	10 40	5 15 Ֆէրպօթ	11 25 Ֆէրպ.
4 50 Վ. Գավագ	11 10	5 50	11 40
5 20	11 10 Ֆէրպ.	6 15 Ֆէրպօթ	11 50 Գզ*
5 35 Ֆէրպօթ	11 40	6 15 Պէշիք	12 —
	12 —		

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
12 —	6 20	12 —	7 5
12 45	7 5	12 45	8 15
1 30	8 15 Պէշիք	1 30	9 —
2 15	9 —	2 20	9 45
3 — Պէշիք	9 45	3 5 Պէշիք	10 10 Պէշիք
3 45	10 — Ֆէրպ.	3 45	10 30 Ֆէրպ.
4 20 Պէշիք	10 10 Պէշիք	4 30 Պէշիք	10 45
4 30 Ֆէրպօթ	10 45	5 15 Ֆէրպօթ	11 20
»4 50 Վ. Գավագ	11 10	5 25	11 25 Ֆէրպ.
5 35 Ֆէրպօթ	11 10 Ֆէրպ.	6 15 Ֆէրպօթ	11 40
5 45 Պէշիք	11 40	6 15 Պէշիք	12 —
	12 —		

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզգ. չպիտի հանդիպի։
» Այս երթեւ. կիրակի օրերը ժամ 3 30ին։

ՀԱՐԷՄ ԽԱՍԿԻՒՂԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ ԻՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45	Հարէմէն Ըզլաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 15	» »
10 30	» » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15	» » (կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
3 15	կամուրջէն Հարէմ Ըզլաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45	կամուրջէն Հարէմ անտի Ըզլաճագ
10 10	կամուրջէն Հարէմ անտի Ըզլաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 —	կամուրջէն Հարէմ անտի Ըզլաճագ (կիրակի օրերը ժ. 10 30ին)։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԽԱՍԿԻՒՂԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՉ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

4 30	Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 35	Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 —	Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10	» Գապաթաշ
5 15	Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15	Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30	Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 25	Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. —Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 1683